

Elinvoiman palvelualue

Talousarvio 2027

Taloussuunnitelma 2028-2030

Elinvoimavaliokunta 6.10.2026

Elinvoiman palvelualue

Vastuutaho: Heli Randell, elinvoimajohtaja

Palvelualuejohtajan katsaus

Vuosi 2027 on elinvoiman palvelualueella strategisten uudistusten toimeenpanon vuosi. Kuntastrategian hankkeiden toteuttaminen, toimintaympäristön muutokset sekä lainsäädännön uudistukset ohjaavat palvelualueen toimintaa laajasti. Keskeisiä painopisteitä ovat maanhankinta, elinvoiman vahvistaminen, työllisyyden edistäminen, investointiohjelman toteuttaminen sekä palveluiden toimintavarmuuden kehittäminen. Strategiset hankkeet Työllisyys kasvuun – yritykset keskiössä ja Maa ja mahdollisuudet kokoavat yhteen useita palvelualueen kehittämistoimenpiteitä ja tukevat kunnan kasvun edellytysten vahvistamista.

Kärkitoimintojen edistäminen

Kunnan kasvun kannalta merkittävin yksittäinen kehittämiskokonaisuus on maanhankinnan, kaavoituksen ja tonttituotannon edistäminen strategisen hankkeen Maa ja mahdollisuudet mukaisesti. Vuoden aikana toteutetaan maanhankinnan priorisointisuunnitelmaa, arvioidaan maapoliittisten keinojen kehittämistarpeita sekä edistetään strategisen yleiskaavan mukaisia kasvusuuntia. Tavoitteena on turvata asumisen ja yritystoiminnan kasvun edellytykset pitkälle tulevaisuuteen.

Hollola-talon rakentaminen etenee investointiohjelman mukaisesti. Hanke muodostaa merkittävän osan kuntakeskuksen kehittämistä ja tukee palveluverkon uudistamista sekä kuntakeskuksen vetovoiman vahvistamista.

Yritysalueiden kehittämistä, yritystonttien markkinointia ja uusien yritysten sijoittumista kuntaan jatketaan aktiivisesti yhteistyössä alueellisten kumppaneiden kanssa. Tavoitteena on kasvattaa työpaikkaomavaraisuutta, vahvistaa kunnan veropohjaa sekä lisätä kunnan houkuttelevuutta investointikohteena.

Toiminnalliset muutokset

Työllisyys- ja elinkeinopalveluiden yhteistyötä vahvistetaan edelleen osana strategista hanketta Työllisyys kasvuun – yritykset keskiössä. Tavoitteena on yhdistää yritysten kasvutarpeet, työvoiman saatavuus, osaamisen kehittäminen sekä kunnan elinvoimapolitiikka yhdeksi kokonaisuudeksi. Vuoden aikana valmistellaan kunnan elinvoimaohjelmaa, vahvistetaan yritysyhteistyötä sekä kehitetään työnhakijoiden työllistymispolkuja yhdessä koulutuksen järjestäjien, työllisyysalueen, yritysten ja muiden kumppaneiden kanssa.

Kotoutumispalveluissa ja nuorten palveluissa yhteistyö Ohjaamon, nuorisopalveluiden ja työllisyyspalveluiden välillä tiivistyy edelleen. Tavoitteena on parantaa palveluiden vaikuttavuutta ja tukea erityisesti nuorten, osatyökykyisten ja maahanmuuttajien sijoittumista koulutukseen ja työelämään.

Vesihuoltolaitoksen talouden tasapainottaminen sekä verkostojen korjausvelan hallinta edellyttävät pitkäjänteistä investointien suunnittelua. Vedenkulutuksen ja liittymismaksujen vaihtelut sekä kasvavat saneeraustarpeet korostavat asiakasmaksujen ja investointien yhteensovittamisen merkitystä.

Metsäomaisuuden hoidossa tavoitteena on ylläpitää vakaata tulokehitystä metsäsuunnitelman mukaisesti sekä huomioida luonnon monimuotoisuus, virkistyskäyttö ja ilmastotavoitteet osana pitkän aikavälin metsänhoitoa.

Henkilöstö ja talous

Keväällä 2026 alkanut yhteistoimintaprosessi on päättynyt tätä kirjoitettaessa. Elinvoiman palvelualueen toimintaa organisoidaan uudelleen, jotta toiminta vastaa paremmin muuttuvan toimintaympäristön vaatimuksiin, tukee kunnan strategisten tavoitteiden toteutumista sekä mahdollistaa resurssien entistä tehokkaamman kohdentamisen.

Muutosta käsitellään osana talousarviota. Osana uudistusta kaksi nykyistä vastuualuetta, kehitys- ja kaavoituspalvelut ja rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu, yhdistetään yhdeksi kokonaisuudeksi. Tässä kokonaisuudessa seitsemän tehtävää muuttuu ja viisi lakkaa. Perusteina ovat työn väheneminen toimintaympäristön muutoksen takia ja toiminnan tehostaminen.

Työllisyys- ja kotouttamispalvelujen vastuualueen valmistelun yhteydessä vuonna 2024 todettiin, että toimintaa ja siihen varattua tehtäväkokonaisuutta arvioidaan uudelleen 1–2 vuoden kuluessa yksikön ja Työllisyysalueen toiminnan käynnistymisestä. Työllisyys- ja kotoutumispalveluissa neljä tehtävää muuttuu ja neljä lakkaa. Arvioinnin perusteella toteutetaan tarvittavat toimenpiteet toiminnan tehostamiseksi, sujuvoittamiseksi ja vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Palvelualueen toiminnan onnistuminen perustuu osaavaan ja hyvinvoivaan henkilöstöön. Työhyvinvointiin, esihenkilötyön kehittämiseen, osaamisen vahvistamiseen sekä työyhteisöjen toimivuuteen panostetaan edelleen. Muutosten keskellä henkilöstön resilienssin, työkyvyn ja muutosvalmiuden merkitys korostuu.

Taloussuunnittelussa keskeistä on investointien hallittu toteuttaminen sekä kuntatalouden kestävyysvarmistaminen. Investointien priorisoinnissa huomioidaan poistotavoitteet, omaisuudenhallinta sekä kasvun ja palvelutuotannon edellyttämät kehittämistarpeet. Erityistä huomiota kiinnitetään työllisyyteen liittyvien kustannusten hallintaan sekä toimintojen tuottavuuden parantamiseen.

Vuoden 2027 tavoitteena on varmistaa, että palvelualue kykenee toteuttamaan strategiset hankkeet, vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin sekä luomaan edellytyksiä Hollolan pitkäjänteiselle kasvuille, elinvoimalle ja kilpailukyvyille.

Lainsäädäntöuudistukset

Lainsäädännön muutokset vaikuttavat palvelualueen toimintaan myös vuonna 2027. Alueidenkäytön lakikokonaisuuden uudistaminen vaikuttaa elinvoiman palvelualueella useisiin toimintoihin. Uudistusten vaikutuksiin tulee varautua 2027 aikana mm. kunnan maapolitiikan sekä yhdyskuntakehittämisen ja -rakentamisen näkökulmista.

Valtakunnallinen RYHTI-hanke etenee ja muuttaa rakennetun ympäristön tiedonhallintaa sekä tietojen toimittamista rekistereihin tai valtionhallinnon järjestelmiin. Muutokset edellyttävät kunnalta mm. tietomallimuotoisen tiedon käsittelyä ja tuottamista, sekä aiempaa tarkemman ja suuremman tietomäärän toimittamista rekistereihin.

Vesihuoltolain uudistus lisää vesihuollon suunnitelmallisuuden, omaisuudenhallinnan ja varautumisen merkitystä. Vuoden aikana jatketaan kunnan vesihuoltosuunnitelman sekä omaisuudenhallinnan kehittämistä vastaamaan uudistuneen lainsäädännön vaatimuksia.

Työllisyyspalveluissa seurataan kuntouttavaa työtoimintaa koskevan uudistuksen etenemistä. Nykyisen palvelumallin tilalle valmistellaan uusia työ- ja toimintakykyä tukevia ratkaisuja, joiden tavoitteena on vahvistaa työllistymisedellytyksiä ja palveluiden vaikuttavuutta yhteistyössä työllisyysalueen, hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa.

Palvelukuvaus

Elinvoiman palvelualue vastaa kunnan elinvoimaa vahvistavista palveluista: se edistää monipuolista asumista, kehittää yritysten toimintaedellytyksiä ja tuottaa asumisen ja elinkeinoelämän tarvitsemat maankäytön ja kuntatekniikan palvelut. Palvelualue huolehtii myös rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävien järjestämisestä.

Palvelualueen tehtäväkokonaisuuteen kuuluvat lisäksi kunnan työllisyysasiat, elinkeinotoimen tehtävät, joukkoliikennepalvelut (LSL) sekä päiväkotien ja koulujen ruoka- ja siivouspalvelut. Kokonaisuutta johdetaan elinvoimavaliokunnan ohjauksessa, ja tavoitteena on tuottaa palvelut vaikuttavasti, kustannustehokkaasti ja asiakaslähtöisesti kuntalaisille ja yrityksille.

Elinvoimavaliokunnan alaisuudessa toimii seitsemän vastuualuetta:

- 1) kehitys- ja kaavoituspalvelut
- 2) kuntatekniikka
- 3) rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu
- 4) vesihuoltolaitos
- 5) ruoka- ja siivouspalvelut
- 6) työllisyys- ja kotoutumispalvelut
- 7) elinvoiman hallinto (sis. elinkeinopalvelut, joukkoliikenne ja hankkeet)

Käyttötaloudessa on varattu määräraha kunnan kiinteistöasioiden hoitoon (investoinnit tilataan erikseen). Kiinteistöihin liittyvät työt hankitaan Hollolan Tilapalvelutoisenlaiseksi Oy:ltä.

Palvelualueen organisaatioon kuuluu myös seudullisia taseyksiköitä. Päijät-Hämeen ympäristöterveydenhuollon taseyksikkö toimii ympäristöterveyslautakunnan alaisuudessa, joka hyväksyy sen talousarvion. Ympäristöterveydenhuollon vastuualueet ovat eläinlääkintähuolto, terveydensuojelu sekä ympäristöterveydenhuollon hallinto ja lautakunta, ja palvelua tuotetaan yhdeksän kunnan alueelle.

Toinen yhdeksää kuntaa palveleva kokonaisuus on Päijät-Hämeen työllisyysalue, joka tuottaa sopimuskunnille lakisääteiset työvoimapalvelut. Työllisyysalue toimii työllisyyslautakunnan alaisuudessa, ja lautakunta hyväksyy taseyksikön talousarvion.

Palvelusuunnitelma 2027

Elinvoiman palvelualue jatkaa perustehtävänsä toteuttamista sekä kuntastrategian tavoitteiden mukaista kehittämistyötä. Vastuualuekohtaisissa palvelusuunnitelmissa on kuvattu vuoden 2027 toiminta sekä keskeiset kehittämistoimenpiteet vuosille 2027–2029.

Kuntastrategian strategiset hankkeet vuosille 2026–2029 ovat edenneet toteutusvaiheeseen. Elinvoiman palvelualue vastaa kahden strategisen hankkeen, "Työllisyys kasvuun – yritykset keskiössä" sekä "Maa ja mahdollisuudet", käytännön toteutuksesta. Vuonna 2027 painopisteenä on aloittaa hankkeiden tavoitteiden konkreettisten toimenpiteiden toteutus, jotka vahvistavat kunnan elinvoimaa, kasvua ja vetovoimaa.

Strategisilla hankkeilla edistetään erityisesti:

- maanhankinnan onnistumista kunnan strategisilla kasvusuunnilla
- kuntakeskuksen elinvoiman ja vetovoiman vahvistamista
- uusien asunto- ja yritysalueiden toteuttamista
- yritysten kasvun, investointien ja työvoiman saatavuuden edellytysten parantamista
- työllisyys-, elinkeino- ja työvoimapalveluiden yhteistyön vahvistamista
- elinvoimaohjelman laatimista ja toteuttamista kunnan kilpailukyvyyn kehittämiseksi
- uusien työpaikkojen syntymistä, työpaikkaomavaraisuuden kasvua sekä kuntatalouden vahvistumista uusien asukkaiden ja yritysten houkuttelemista kuntaan.

Maanhankinta ja aluekehitys

Kunnan maapolitiikan merkitys korostuu edelleen tulevana vuosina. Riittävän maaomaisuuden hankkiminen on edellytys uusien asunto- ja yritysalueiden kaavoitukselle sekä pitkäjänteiselle kasvulle. Investointiohjelman yhteydessä on tunnistettu, että ilman aktiivisia maanhankintatoimia uusien alueiden toteuttamismahdollisuudet heikkenevät merkittävästi seuraavan vuosikymmenen aikana.

Vuoden 2027 aikana arvioidaan ja hyödynnetään maapoliittisen ohjelman mukaisesti kaikkia käytettävissä olevia maanhankinnan keinoja. Vuonna 2025 voimaan tullut lunastuslain uudistus vaikuttaa edelleen maan hankinnan kustannustasoon ja edellyttää kuntataloudellisten vaikutusten tarkkaa seurantaa. Muuttunut toimintaympäristö korostaa ennakoivan maapolitiikan sekä pitkäjänteisen taloussuunnittelun merkitystä.

Kuntakeskuksen kehittäminen

Kuntakeskuksen kehittäminen etenee vaiheittain osana kunnan pitkän aikavälin kasvua ja vetovoimatyötä. Markkinatilanne ja rakentamisen yleinen suhdanne ovat vaikuttaneet kuntakeskuksen kehittymiseen, suhdanteen muutokseen on näkyvissä merkkejä, jotka vaikuttanevat myös kuntakeskukseen positiivisesti.

Hollola-talon toteutus etenee vuoden 2027 aikana rakentamisvaiheeseen. Hankkeen tavoitteena on luoda kuntakeskukseen nykyaikainen, toimiva ja vetovoimainen kokonaisuus, joka tukee palveluiden saavutettavuutta sekä kuntalaisten yhteisöllisyyttä. Samalla arvioidaan kuntakeskuksen muiden kehittämiskohteiden toteuttamismahdollisuuksia.

Liikenne ja saavutettavuus

MAL-sopimuksen mukaisten liikenneinvestointien edistäminen jatkuu yhteistyössä valtion ja muiden osapuolten kanssa. Kunnan tavoitteena on parantaa liikenteellistä saavutettavuutta, turvallisuutta ja kestävän liikkumisen edellytyksiä erityisesti kuntakeskuksen sekä kasvavien asuin- ja yritysalueiden yhteyksissä.

MAL-sopimuksen vuoden 2027 odotetuina toteuttamiskohde on Rantatien kevyen liikenteen väylän valmistuminen välillä Messilä-Pyhäniemi. MAL-kaudella toteutetaan myös pieniä turvallisuuden parantamiskohteita mm. bussipysäkkijärjestelyt kirkonkylässä. Pääpainoarvo tulevaisuutta ajatellen on valtatie 24:n liikennejärjestelyjen edistäminen Kalliolassa suunnitelmien mukaan. Hankkeiden eteneminen vahvistaa osaltaan kunnan elinvoimaa.

Investointiohjelman toteuttaminen

Investointiohjelman avulla vastataan kasvavan kunnan tarpeisiin sekä kuntatekniikan, vesihuollon, toimitilojen ja elinkeinoelämän kehittämisessä. Investoinneilla turvataan toimivat palvelut, kestävät yhdyskuntarakenteet sekä yritysten ja asukkaiden tarvitsemat toimintaympäristöt.

Ilmastotyö ja kestävä kehitys

Ilmasto-ohjelman toimeenpano jatkuu kaikilla palvelualueilla. Vuonna 2027 painopiste on ohjelman tavoitteiden käytännön toteuttamisessa sekä vaikuttavuuden seurannassa. Tavoitteena on ilmastotyön huomiointi entistä vahvemmin osana päätöksentekoa, investointien suunnittelua ja päivittäistä toimintaa.

Tavoitteena on edistää resurssiviisautta, energiatehokkuutta sekä ympäristövastuullisia toimintatapoja samalla, kun kunnan elinvoimaa ja kilpailukykyä vahvistetaan.

Varautuminen ja toimintavarmuus

Varautumisen kehittämistä jatketaan osana kunnan kokonaisturvallisuutta. Vuonna 2027 painopisteenä ovat valmiussuunnittelun ajantasaisuus, henkilöstön osaaminen sekä kriittisen infrastruktuurin, tiedonhallinnan ja palveluiden toimintavarmuuden kehittäminen.

Harjoitus- ja koulutustoiminnalla vahvistetaan palvelualueen kykyä vastata erilaisiin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Samalla toteutetaan kriittisen infrastruktuurin arvioinneissa tunnistettuja kehittämistoimenpiteitä.

Henkilöstö ja työhyvinvointi

Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö on palvelualueen toiminnan keskeinen edellytys. Työhyvinvoinnin kehittämistä jatketaan työhyvinvointikyselyiden tulosten pohjalta laadittujen toimenpiteiden avulla. Erityistä huomiota kiinnitetään työn hallittavuuteen, henkilöstön saatavuuteen, työssä jaksamiseen sekä osaamisen kehittämiseen.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman avulla vahvistetaan toimintaympäristön muutoksissa tarvittavaa osaamista. Muutosten onnistunut toteuttaminen edellyttää yhteistä kehittämistä, ennakoivaa johtamista ja avointa yhteistyötä koko organisaatiossa.

Palvelusuunnitelma taloussuunnitelmavuosille 2028-2030

Taloussuunnitelmavuosina ylläpidetään talousarvion mukaista palvelutuotantoa ja toteutetaan investointiohjelmaa kunnan taloudelliset tavoitteet huomioiden. Investointien suunnittelussa ja toteutuksessa korostuvat pitkäjänteisyys, taloudellinen vaikuttavuus sekä kunnan kasvua ja elinvoimaa tukevat ratkaisut. Investointiohjelman toteutuksessa huomioidaan tuleville vuosille asetetut taloudelliset tavoitteet, poistotaso sekä kuntatalouden kestävyys.

Kuntastrategian toteuttaminen sekä strategiset hankkeet ohjaavat palvelualueen kehittämisen painopisteitä. Toimintaympäristön muutokset, kilpailu asukkaista ja yrityksistä sekä julkisen talouden haasteet edellyttävät resurssien kohdentamista kaikkein vaikuttavimpiin toimenpiteisiin. Elinvoiman palvelualueella keskeisenä tavoitteena on turvata kunnan kasvun edellytykset aktiivisella maapolitiikalla, onnistuneella maanhankinnalla sekä asumisen ja yritystoiminnan kehittämisellä.

Suunnittelukauden aikana painotetaan erityisesti uusien asunto- ja yritysalueiden toteuttamismahdollisuuksien varmistamista, kuntakeskuksen vetovoiman kehittämistä sekä yritysmyönteisen toimintaympäristön vahvistamista. Lisäksi tavoitteena on hyödyntää elinvoiman palvelualueen toimenpiteitä siten, että ne tukevat kunnan väestökehitystä, työpaikkaomavaraisuutta sekä investointien sijoittumista kuntaan.

Henkilöstön hyvinvointiin, osaamiseen ja resilienssiin kiinnitetään suunnittelukaudella erityistä huomiota. Toiminnan tuottavuuden kehittäminen edellyttää työn organisoinnin jatkuvaa arviointia, prosessien sujuvoittamista sekä digitaalisten toimintatapojen hyödyntämistä. Tavoitteena on, että uusien tehtävien ja velvoitteiden käyttöönotto toteutetaan hallitusti ja samalla arvioidaan mahdollisuuksia vähentää tai uudistaa nykyisiä toimintatapoja.

Työhyvinvoinnin seuranta, osaamisen kehittäminen ja esihenkilötyön vahvistaminen ovat keskeisessä roolissa palvelualueen toimintakyvyn turvaamisessa. Jokaisen työntekijän vastuu omasta työhyvinvoinnistaan yhdistettynä toimiviin johtamiskäytäntöihin luo perustan onnistuneelle palvelutuotannolle ja organisaation uudistumiskyvylle myös tulevana vuosina.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET	
Valtuustoon nähdn sitovat tavoitteet	
Tavoite: Kunnan ympäristönsuojelumääräysten päivittäminen, hyväksymisvaihe	
Toimenpiteet	Kunnan ympäristönsuojelumääräysten päivittäminen, hyväksymisvaihe
Mittarit	
Ympäristönsuojelumääräysten hyväksymisvaiheen käsittely toimitelmissä 2027 aikana	
Vastuu	Pekka Laitinen (Kehityspäällikkö)
Tavoite: Nostava-Tikkakallion ja Kierrätysalueen osayleiskaavojen valmistelu	
Toimenpiteet	Nostava-Tikkakallion ja Kierrätysalueen osayleiskaavat valtuuston hyväksymiskäsittelyssä vuonna 2027
	Nostava-Tikkakallion ja Kierrätysalueen osayleiskaavojen valmistelu siten, että kaavat voidaan hyväksyä vuonna 2027.
Mittarit	
Valtuuston hyväksyttäväksi vuoden 2027 aikana.	
Vastuu	Henna Kurosawa (Kaavoitusarkkitehti)
Tavoite: Strateginen hanke - Työllisyys kasvuun yrityksen keskiössä	
Toimenpiteet	Elinvoimaohjelman rakentaminen
	Hankkeen organisointi ja tietopohjan rakentaminen
Mittarit	
Elinvoimaohjelman valmistelu hankesuunnitelman mukaan	
Tarvittava tiedonkeruu sidosryhmistä, työpajat, tapaamiset ja haastattelut	
Vastuu	Eemeli Salomäki (Työllisyys- ja kotoutumispalveluiden päällikkö), Tiia Irri (Elinkeinopäällikkö)
Tavoite: Kunnan vesihuoltosuunnitelman laatiminen	
Toimenpiteet	Laaditaan kunnan vesihuoltosuunnitelma
Mittarit	
Kunnan vesihuoltosuunnitelma valmistuu vuoden 2027 loppuun mennessä	
Vastuu	Riikka Johansson (Vesihuoltopäällikkö)
Tavoite: Strateginen hanke - maa ja mahdollisuudet	
Toimenpiteet	Maanhankinnan priorisointisuunnitelman toteuttaminen 2027-2035
	Maapoliittisen ohjelman päivitystarpeiden arviointi
	Uuden asuntotarjonnan edistäminen kunnan, HAT:n ja ulkoisten kumppanien mahdollisuuksilla
Mittarit	
Maapoliittisen ohjelman päivitystarpeet arvioitu 05/2027 mennessä	
Muiden kuntien maapoliitiikan benchmarking tehty 02/2027 mennessä	
HAT:n asuntotarpeen, investointimahdollisuuksien ja kunnan osallistumismahdollisuuksien määrittely 05/2027 mennessä	
Vastuu	Heli Randell (Elinvoimajohtaja)

Tuloslaskelmaosa Tuloarviot ja määrärahat

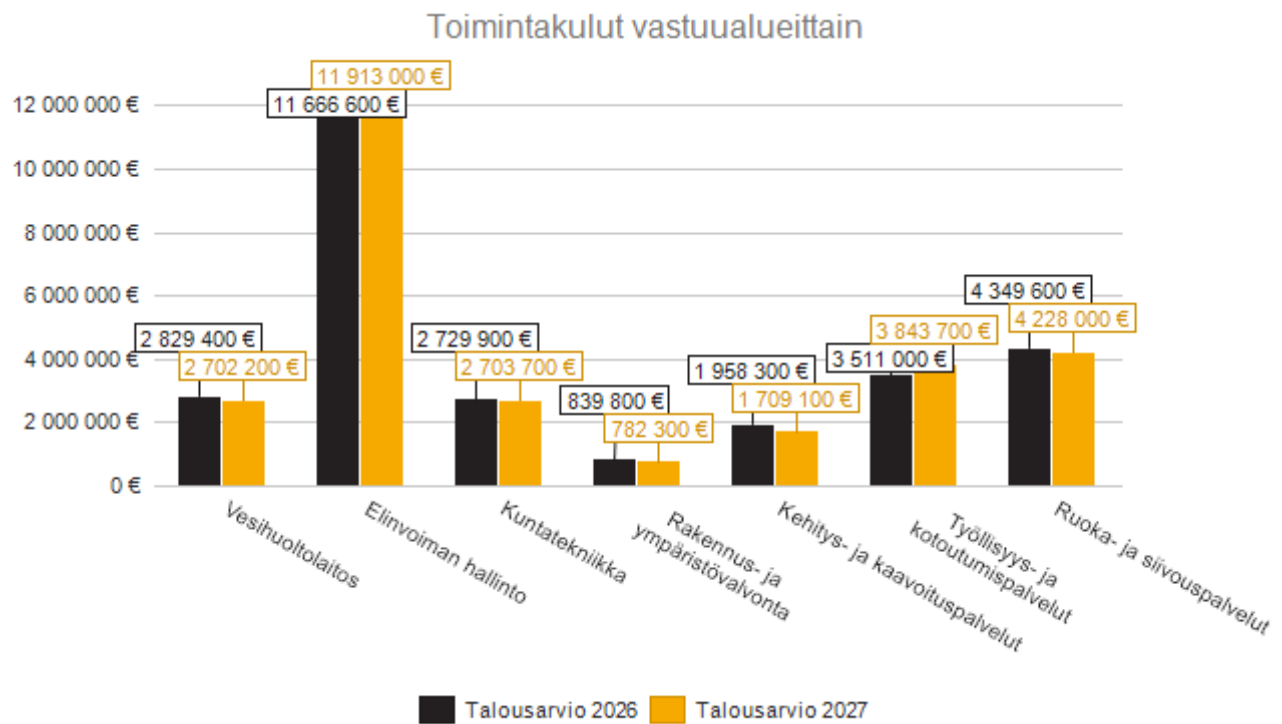
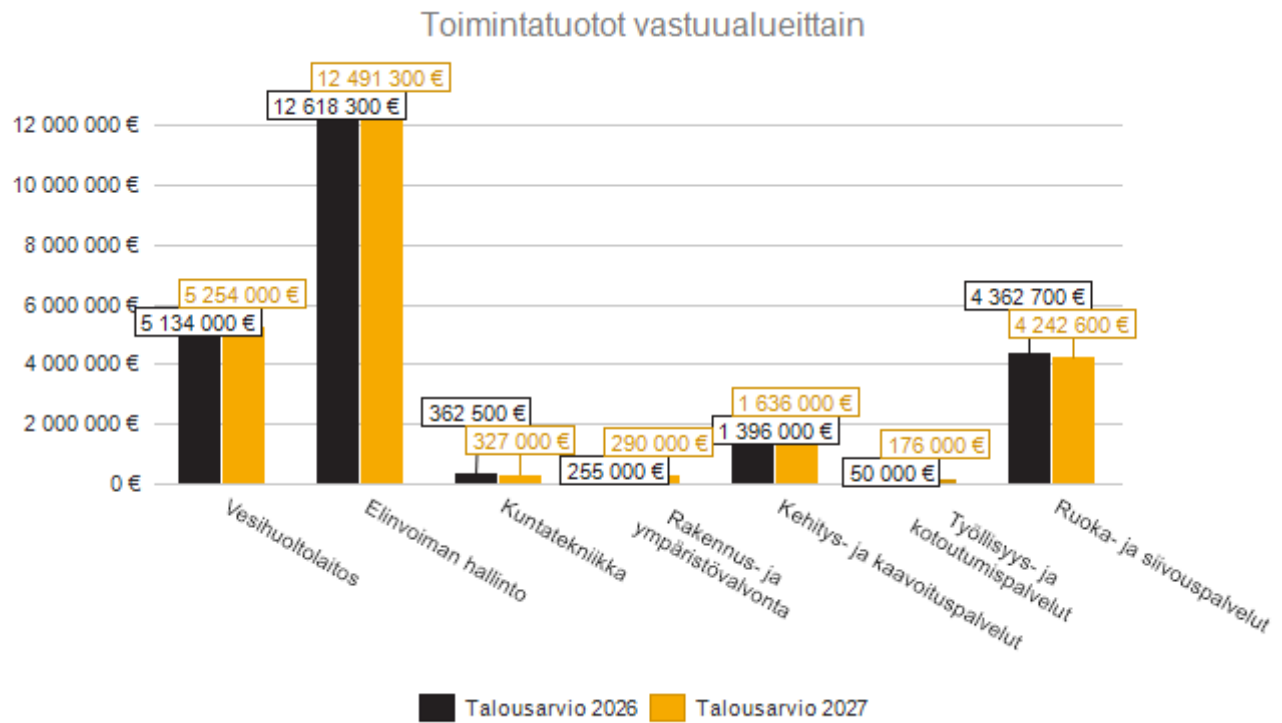
Elinvoimavaliokunta

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintatuotot	25 571 258	24 178 500	24 416 900	1,0 %	25 157 800	25 585 900	26 018 600
Myyntituotot	10 883 244	10 881 700	11 126 600	2,3 %	11 508 600	11 699 900	11 892 200
Maksutuotot	291 992	269 000	289 000	7,4 %	289 000	289 000	289 000
Tuet ja avustukset	642 761	230 000	257 000	11,7 %	257 000	257 000	257 000
Muut toimintatuotot	13 753 260	12 797 800	12 744 300	-0,4 %	13 103 200	13 340 000	13 580 400
Valmistus omaan käyttöön	75 427	50 000	50 000	0,0 %	50 000	50 000	50 000
Toimintakulut	-27 326 752	-27 884 600	-27 882 000	0,0 %	-27 701 900	-28 195 000	-28 801 500
Henkilöstökulut	-5 655 002	-6 197 400	-5 718 400	-7,7 %	-5 478 700	-5 598 400	-5 721 600
Palkat ja palkkiot	-4 581 441	-5 010 100	-4 612 200	-7,9 %	-4 431 000	-4 530 000	-4 631 400
Henkilösivukulut	-1 073 561	-1 187 300	-1 106 200	-6,8 %	-1 047 700	-1 068 400	-1 090 200
Eläkekulut	-920 500	-999 800	-932 300	-6,8 %	-882 100	-898 900	-916 600
Muut henkilösivukulut	-153 061	-187 500	-173 900	-7,3 %	-165 600	-169 500	-173 600
Palvelujen ostot	-13 247 638	-12 809 800	-12 899 300	0,7 %	-12 850 900	-13 050 200	-13 352 300
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 206 007	-3 844 200	-3 786 400	-1,5 %	-3 880 600	-3 980 000	-4 051 400
Avustukset	-2 417 355	-2 366 000	-2 736 400	15,7 %	-2 785 300	-2 835 200	-2 886 000
Muut toimintakulut	-2 800 751	-2 667 200	-2 741 500	2,8 %	-2 706 400	-2 731 200	-2 790 200
Toimintakate	-1 680 067	-3 656 100	-3 415 100	-6,6 %	-2 494 100	-2 559 100	-2 732 900
Rahoitustuotot ja -kulut	-304 614	-304 700	-345 000	13,2 %	-465 000	-465 000	-465 000
Vuosikate	-1 984 681	-3 960 800	-3 760 100	-5,1 %	-2 959 100	-3 024 100	-3 197 900
Poistot ja arvonalentumiset	-8 334 672	-7 767 200	-9 143 000	17,7 %	-9 397 900	-9 913 800	-10 272 800
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 288 011	-7 767 200	-8 595 000	10,7 %	-9 397 900	-9 913 800	-10 272 800
Arvonalentumiset	-46 661	0	-548 000	0,0 %	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-10 319 353	-11 728 000	-12 903 100	10,0 %	-12 357 000	-12 937 900	-13 470 700

Elinvoiman palvelualue (ilman Vesihuoltolaitosta)
Sitova TOIMINTAKATE

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintatuotot	20 633 182	19 044 500	19 162 900	0,6 %	19 550 300	19 877 600	20 209 900
Myyntituotot	6 021 626	5 747 700	5 932 600	3,2 %	5 961 100	6 051 600	6 143 500
Maksutuotot	291 992	269 000	289 000	7,4 %	289 000	289 000	289 000
Tuet ja avustukset	624 169	230 000	257 000	11,7 %	257 000	257 000	257 000
Muut toimintatuotot	13 695 396	12 797 800	12 684 300	-0,9 %	13 043 200	13 280 000	13 520 400
Valmistus omaan käyttöön	75 427	50 000	50 000	0,0 %	50 000	50 000	50 000
Toimintakulut	-24 761 691	-25 055 200	-25 179 800	0,5 %	-24 951 200	-25 392 400	-25 996 500
Henkilöstökulut	-5 578 492	-6 114 100	-5 634 000	-7,9 %	-5 392 300	-5 510 100	-5 630 900
Palkat ja palkkiot	-4 519 457	-4 942 500	-4 544 000	-8,1 %	-4 361 100	-4 458 400	-4 558 000
Henkilösivukulut	-1 059 035	-1 171 600	-1 090 000	-7,0 %	-1 031 200	-1 051 700	-1 072 900
Eläkekulut	-908 059	-986 600	-918 700	-6,9 %	-868 200	-884 800	-902 100
Muut henkilösivukulut	-150 976	-185 000	-171 300	-7,4 %	-163 000	-166 900	-170 800
Palvelujen ostot	-10 958 884	-10 272 200	-10 493 600	2,2 %	-10 398 700	-10 548 000	-10 850 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 016 843	-3 643 900	-3 586 200	-1,6 %	-3 680 400	-3 779 800	-3 851 200
Avustukset	-2 417 355	-2 366 000	-2 736 400	15,7 %	-2 785 300	-2 835 200	-2 886 000
Muut toimintakulut	-2 790 118	-2 659 000	-2 729 600	2,7 %	-2 694 500	-2 719 300	-2 778 300
Toimintakate	-4 053 081	-5 960 700	-5 966 900	0,1 %	-5 350 900	-5 464 800	-5 736 600
Rahoitustuotot ja -kulut	-20	0	0	0,0 %	0	0	0
Vuosikate	-4 053 101	-5 960 700	-5 966 900	0,1 %	-5 350 900	-5 464 800	-5 736 600
Poistot ja arvonalentumiset	-6 324 927	-5 767 300	-7 036 200	22,0 %	-7 206 100	-7 673 100	-7 934 100
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 278 265	-5 767 300	-6 488 200	12,5 %	-7 206 100	-7 673 100	-7 934 100
Arvonalentumiset	-46 661	0	-548 000	0,0 %	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-10 378 027	-11 728 000	-13 003 100	10,9 %	-12 557 000	-13 137 900	-13 670 700

Arvio vastuualuekohtaisesta määrärahan jakautumisesta

Elinvoiman hallinto

Vastuutaho: Heli Randell, elinvoimajohtaja

Vastuualuepäällikön katsaus

Elinvoiman hallinnon vastuualue vastaa elinkeinoelämän ja joukkoliikenteen palveluista sekä palvelualueen yhteisistä kehittämiskokonaisuuksista. Vastuualueella koordinoidaan muun muassa ilmasto- ja geoparktoimintaa sekä toteutetaan luontoaiheisia hankkeita muun hanketyön rinnalla. Hankerahoitus on viime vuosina vähentynyt, minkä vuoksi rahoituksen hakemiseen ja edellytysten vahvistamiseen panostetaan erityisesti ympäristö-, vesiensuojelu- ja liikkumiseen liittyvissä teemoissa lisäten kunnan vastuullisuutta sekä elinvoimaa kuntalaisten hyvinvoinnin sekä matkailun näkökulmasta.

Lisäksi vastuualueella hoidetaan metsänhoitoon liittyvät tehtävät. Metsäasiantuntija sijoittuu organisaatiossa hallinnon vastuualueelle, mutta metsätalouden tulot ja kustannukset kohdistuvat kehitys- ja kaavoituspalveluiden vastuualueelle. Kunnan maaomaisuuden hallinta perustuu tavoitteelliseen talous- ja taajamametsien hoitoon aiemmin hyväksytyjen metsäsuunnitelmien mukaisesti, ja toiminta on kuvattu tarkemmin kehitys- ja kaavoituspalveluiden osiossa.

Liikennepalvelut

Liikennepalvelut -yksikkö vastaa kunnan joukkoliikenteen ja asiointi- sekä palveluliikenteen (Hoppa) järjestämisestä ja kehittämisestä. Tulosityksikkö osallistuu aktiivisesti Lahden seudun liikenteen (LSL) seudulliseen suunnitteluun ja kuntakohtaiseen kehittämiseen, jotta Hollolan liikkumismahdollisuudet paranevat ja palvelut vastaavat asukkaiden tarpeita.

Toimintaa ohjaavat Lahden seudun joukkoliikenteen palvelutasosuunnitelma 2040 sekä Lahden seudun liikenteen joukkoliikennestrategia 2025–2035. Kehittämistyössä painottuvat palvelutason tarkoituksenmukaisuus, sujuvat yhteydet arjen asiointiin ja työssäkäyntiin sekä eri käyttäjäryhmien saavutettavuus. Lisäksi seurataan palvelujen toimivuutta ja kysyntää, ja tehdään tarvittavia muutoksia yhteistyössä seudullisten toimijoiden kanssa.

Joukkoliikenteen kehittämistä ja palvelutason ylläpitämistä haastavat taloudelliset paineet, joita aiheuttavat muun muassa liikennöinti- ja kalustokustannusten sekä yleisen kustannustason nousu. Tämä edellyttää palvelutason ja kustannusten jatkuvaa yhteensovittamista, kysyntään perustuvaa suunnittelua sekä tiivistä yhteistyötä seudullisten toimijoiden kanssa kustannustehokkaiden ratkaisujen löytämiseksi.

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalvelut vastaa yritys yhteistyöstä, ja monimuotoisesta dialogista yrittäjien kanssa. Yritysyhteistyön kulmakiviä ovat kohtaamiset yritysten kanssa, yritysvierailut, tapahtumien järjestäminen ja yhteistyö sidosryhmien kanssa ja tehokas ja vaikuttava viestintää. Yritysyhteistyö edellyttää monimuotoista vuorovaikutusta sekä kehittävää dialogia alueen yritysten, yrittäjien, yhteistyökumppaneiden, kunnan viranhaltijoiden, johdon välillä sekä muiden sidosryhmien välillä.

Yritystonttien myyntiin ja vuokrauksen haasteita on tunnistettu vuosina 2023–2026 toteutetussa strategisessa hankkeessa – vetovoimaiset yritysalueet kuin jatkuvassa työssäkin. Suurin osa strategisen hankkeen toimenpiteistä on toteutettu, siirtynyt osaksi operatiivista toimintaa tai todettu tarpeettomiksi. Hiljaisten vuosien jälkeen yritystonttien myynti on huomattavasti vilkastunut. Tästäkin huolimatta erityisesti Hopeakallion tonttien myynti kaipaa vahvistusta.

Yritysalueiden myymisen edellytyksenä on alueen tunnettavuuden vahvistaminen, vahvuuksien tunnistaminen ja korostaminen ja toimintaympäristön etujen selkeä esitleminen potentiaaliselle Hollolaan sijoittuvien yritysten kohderyhmälle. Tätä työtä tehdään elinkeinopalveluissa yhteistyössä Business Lahden kanssa ja ostopalveluna. Yritystonteille pyritään saamaan parempaa näkyvyyttä, tunnettuutta ja houkuttelevuutta.

Hollolan kotisivut, yritystonteista kootut tiedot ja tehdyt markkinointimateriaalit ovat apuna tässä työssä. Erityisesti digitaaliseen kohdennettuun markkinointiin panostetaan. Vaatii useiden elinvoiman vastuualueiden hyvää yhteistyötä, suunnittelua, nopeita kuin myös aikaa ja resursseja vaativia toimenpiteitä. Ketteryttä ja tulevaisuustaitoja.

Elinkeinopalveluiden tavoitteita ohjaa strateginen hanke, "Työllisyys kasvuun, yritykset keskiössä". Hankkeen tavoitteena on vahvistaa alueen elinvoimaa, tukea yritysten kasvua ja investointeja sekä edistää työllisyyttä tiiviissä yhteistyössä yritysten, koulutusorganisaatioiden ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet mittaavat aktiivista toimintaa yrityskentässä, järjestettyjä tapahtumia ja tavattuja yrityksiä. Toisena merkittävänä tavoitteena on myytyjen yritystonttien määrä.

Kiinteistöpalvelut

Hollolan Tilapalvelu Oy toimialana on tuottaa Hollolan kuntakonsernille kokonaisvaltaisia kiinteistönpitoon liittyviä palveluja. Yhtiön visiona on tuottaa palveluita liiketaloudellisesti kannattavalla tavalla huomioiden kuntaomistajan kiinteistönhallinnan murroksessa oleva toimintakenttä. Yhtiön tavoitteena on tuottaa palveluita siten, että se toiminnallaan tuo omistajalleen sekä taloudellista että toiminnallista lisäarvoa.

Palvelukokonaisuuteen kuuluu kiinteistöjen ylläpito ja huolto, rakennuttamisen suunnittelu ja toteutus sekä omistajapolitiittisten tavoitteiden toteuttaminen omistajan tilausten mukaisesti. Yhtiön toiminnan tavoitteet ja painopisteet tarkentuvat vuosittain yhtiön talousarviossa ja suunnitelmissa.

Vastuualueen palvelusuunnitelma 2027

Liikennepalvelut

Joukkoliikenteen mahdollisuuksien ja muutostarpeiden tutkiminen sekä kehitystyö jatkuvat edelleen. Tarpeet kohdistuvat koululais- ja työmatkaliikenteen yhteensovittamiseen, yhteyksien parantamiseen sekä linjaston muutostarpeiden selvittämiseen yhdessä LSL:n kanssa. Joukko- ja koululaisliikenteen kehittämisellä voidaan vaikuttaa kunnan kuljetusten kokonaiskustannuksiin.

Joukkoliikenteen kustannuspaineet (mm. liikennöintikustannukset ja mahdolliset muutokset kustannustenjaossa) edellyttävät jatkossa aiempaa tiiviimpää talousseurantaa ja varautumista sopeuttamistoimiin. Kustannushaasteisiin vastataan tarvittaessa palvelutason priorisoinnilla ja karsimisella (esim. vuorotarjonnan, reittien tai liikennöintiaikojen tarkistaminen) sekä taksoja ja lippuhintoja tarkistamalla, kuitenkin niin että keskeiset työmatka- ja kouluyhteydet turvataan. Tasataksan käyttöönoton jälkeen 1.6.2026 matkustajamäärien kehitys on ollut suotuisaa ja kehityksen toivotaan jatkuvan.

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalvelut jatkavat yritysyhteistyötä ja yritysten toiveiden välittämistä päätöksentekoon. Yrityksiin tutustutaan edelleen tapahtumissa ja yritysvierailuilla. Yrityksille viestitään aktiivisesti kunnan tarjoamista palveluista. Tapaamisissa kartoitetaan mm. investointi-, kehitys- ja työvoimatarpeita. Yritysten kasvua ja menestystä pyritään tukemaan.

Yritysalueiden houkuttelevuutta kehitetään ja viestitään ja elinvoimaan vaikuttavia haasteita ja mahdollisuuksia tunnistetaan aktiivisesti. Erityishuomiota kiinnitetään edelleen parempaan tiedonvälitykseen ja viestintään. Tiivis yhteistyö Business Lahden kanssa edistää yritysalueiden myymistä ja vapaiden toimitilojen tarjonnan tunteminen auttaa investointi-työtä niissä tapauksissa, joissa sijoittaja etsii valmista tilaa.

Kiinteistöpalvelut

Hollolan Tilapalvelu Oy toteuttaa palvelusopimuksen mukaiset kiinteistöjen ylläpito- ja kunnossapitotehtävät sekä investointiohjelmaa vuodelle 2027.

Talousarvioon on varattu mm. seuraavat investoinnit; Hollola-talon rakentaminen jatkuu ja se valmistuu alkuvuodesta 2028, Herralan koulun investoinnit ja sisäilma- ja sisäilmakorjaukset, Pyhäniemen koulun muutostyöt, kirjaston korjaukset, jäähalliin katon uusiminen, Nostavan koulun muutostyöt ja Salpakankaankoulun hankkeisiin.

PTS- korjauksissa on varauduttu mm Paloaseman purkuun 200 t€, Kalliolan kouluun PTS-suunnitelman mukaiset työt 130 t€ ja Heinsuon kouluun PTS-suunnitelman mukaiset työt 140 t€ M€. Tilapalvelu Oy toteuttaa yhteistyössä YIT:n kanssa Kalliolan koulun muutostyöt päiväkodiksi 700 t€. Hankkeelle ei ole talousarviossa määritelty määrärahaa, koska sen kustannukset menevät Leasing-rahoituksen puitteissa.

Energiatehokkuuteen ja energian säästöön panostetaan vuoden aikana tekemällä mm. seuraavat hankkeet: Nostavan koulun ja Pyhäniemen koulun maalämpö- järjestelmät palvelutoimitus-sopimuksilla ja Hämeenkosken koulun, Soramäen päiväkodin ja Kukkilan päiväkodin RAU- järjestelmien uusimiset.

Muiden kiinteistöjen osalta suoritetaan normaaleja ylläpidon korjaustoimenpiteitä.

Tavoitteena on korjausvelan määrän pitäminen nykytasolla, sekä tilojen käyttöaste 95 %:ssa. Korjausvelka on vuoden 2026 lopussa 4,3 M€. Vanhan paloaseman purku vähentää korjausvelkaa 0,9 M€ ja mahdollinen Paimelan koulun myynti 0,6 M€.

Palveluiden osalta kartoitetaan palvelusopimuksessa määriteltyjä asioita ja luodaan niiden toteuttamiseksi uusia käytäntöjä. Yhtiö osallistuu kiinteistöjen salkutuksen myötä mahdollisten myytävien kohteiden myyntiprosessiin yhteistyössä kunnan kanssa.

Yhtiö osallistuu kiinteistösalkutuksen perusteella mahdollisesti myytävien kohteiden myyntiprosesseihin yhteistyössä kunnan kanssa ja tuottaa päätöksenteon tueksi tarvittavat tiedot (mm. kunto, korjausvelka, käyttöaste ja taloudelliset vaikutukset).

Vastuualueen palvelusuunnitelma taloussuunnitelmavuosille 2028-2030

Liikennepalvelut

Seudullista joukkoliikenteen kehittämistä ohjaa Lahden seudun joukkoliikenteen palvelutasosuunnitelma 2040 ja Lahden seudun liikenteen joukkoliikennestrategia vuosille 2025–2035.

Joukkoliikenteen kehittämistä jatketaan edellä mainitun suunnitelman ja strategian pohjalta yhteistyössä Lahden Seudun liikenteen kanssa.

Elinkeinopalvelut

Yritysalueiden valmiusaste sekä myyntimateriaalit ovat kunnossa ja yritystonttien kauppa on vilkastunut. Myyntiin ja markkinointiin pystytään panostamaan asianmukaisesti ja saadaan yritykset kiinnostumaan niin laajentamisesta kuin sijoittumisesta Hollolaan. Tätä työtä toteutetaan omana työnä, yhdessä Business Lahden kanssa ja ostopalveluna.

Yritysyhteistyö jatkuu ja kehittyy. Verkostoja paikallisiin yrityksiin luodaan jatkuvasti ja yrityksiä myös autetaan verkostoitumaan keskenään. Yritysten toiveita ja tarpeita pyritään tuomaan päätöksentekoon yritysvaikutusten arviointia edistämällä. Yritysvaikutusten arvioinnin toteutusta ja kehittämistä arvioidaan yhdessä sidosryhmien kanssa. Yritysyhteistyöstä hankintatapaa edistetään.

Kiinteistöpalvelut

Hollolan Tilapalvelu Oy toteuttaa suunnitelmavuosilla palvelusopimuksen mukaisesti kiinteistöjen ylläpitoa ja investointiohjelmia kuntakonsernin päätöksenteon laajuudessa.

Kiinteistöjen energiatehokkuutta ja seurantaan tehostetaan energianseurantajärjestelmän ja taloudenseurantajärjestelmän käytön tehostamisella.

Tuloslaskelma

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintatuotot	13 552 891	12 618 300	12 491 300	-1,0 %	12 840 400	13 067 300	13 297 800
Myyntituotot	1 063 866	968 000	1 048 000	8,3 %	1 048 200	1 048 300	1 048 400
Tuet ja avustukset	283 174	180 000	180 000	0,0 %	180 000	180 000	180 000
Muut toimintatuotot	12 205 851	11 470 300	11 263 300	-1,8 %	11 612 200	11 839 000	12 069 400
Toimintakulut	-11 321 393	-11 666 600	-11 913 000	2,1 %	-11 717 900	-11 900 400	-12 240 600
Henkilöstökulut	-372 292	-400 300	-410 600	2,6 %	-420 200	-428 900	-438 200
Palkat ja palkkiot	-307 414	-325 100	-332 100	2,2 %	-340 200	-347 500	-355 000
Henkilösivukulut	-64 878	-75 200	-78 500	4,4 %	-80 000	-81 400	-83 200
Eläkekulut	-55 667	-63 100	-66 100	4,8 %	-67 300	-68 500	-69 800
Muut henkilösivukulut	-9 211	-12 100	-12 400	2,5 %	-12 700	-12 900	-13 400
Palvelujen ostot	-7 541 741	-7 108 500	-7 390 200	4,0 %	-7 179 300	-7 271 800	-7 516 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 660 559	-2 164 300	-2 041 800	-5,7 %	-2 091 500	-2 160 800	-2 201 400
Avustukset	-24 398	-24 000	-24 000	0,0 %	-24 500	-25 000	-25 500
Muut toimintakulut	-1 722 404	-1 969 500	-2 046 400	3,9 %	-2 002 400	-2 013 900	-2 059 400
Toimintakate	2 231 498	951 700	578 300	-39,2 %	1 122 500	1 166 900	1 057 200
Rahoitustuotot ja -kulut	-15	0	0	0,0 %	0	0	0
Vuosikate	2 231 482	951 700	578 300	-39,2 %	1 122 500	1 166 900	1 057 200
Poistot ja arvonalentumiset	-3 971 354	-3 276 900	-4 410 000	34,6 %	-4 345 000	-4 552 000	-4 603 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 924 692	-3 276 900	-3 862 000	17,9 %	-4 345 000	-4 552 000	-4 603 000
Arvonalentumiset	-46 661	0	-548 000	0,0 %	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 739 871	-2 325 200	-3 831 700	64,8 %	-3 222 500	-3 385 100	-3 545 800

Erittely määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetutuista muutoksista

Muutos	euroa
Toimintatuotot	
Joukkoliikennetuottojen lisäys	80 000
Kiinteistöpalvelut vuokratuottojen vähennys: vanha paloasema, palveluverkkomuutokset	-207 000
Toimintakulut	
Liikennepalvelut kulujen lisäys joukkoliikenteen kuljetukset ja muut yhteistoimintaosuudet	402 400
Kiinteistöpalvelut kulujen vähennys, palveluverkkomuutokset	-166 000

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut	TP2025	TA2026	TA2027
Liikennepalvelut			
Kuljetusoppilaiden määrä/käyttöaste linjaliikenteessä (%)	52	60	60
Matkustaja/Nousijamäärät kpl/v (linjaliikenne), sis. koululaiset	433 353	350 000	400 000
Nettokustannukset euro/nousu	2,6	3	3
Palveluliikenne (HOPPA) matkustajamäärät/v	2 714	2 700	2700
Elinkeinopalvelut			
Yrityskäynnit	52	50	60
Yrityksille järjestetyt tapahtumat	21	20	20
Käynnistyneet sijoittumisneuvottelut	10	10	10
Myytyjä tai vuokrattuja yritystontteja	3	2	2
Kiinteistöpalvelut			
Kiinteistöjen korjausvelka (ylläpidettävät ja ylläpidettävät) (M€)	0,8	1,45	0,5
Energiatehokkuus, sähkö (kW/m3)	13,7	14	14
Energiatehokkuus, lämpö (kW/m3)	23,8	24,6	22

Elinvoiman hallinto

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintatuotot	110 687	0	0	0,0 %	0	0	0
Toimintakulut	-506 948	-427 500	-435 900	2,0 %	-445 200	-453 800	-462 600
Toimintakate	-396 261	-427 500	-435 900	2,0 %	-445 200	-453 800	-462 600

Elinvoiman hankkeet

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintakulut	-3 150	-30 000	-30 000	0,0 %	-30 000	-30 000	-30 000
TOIMINTAKATE	-3 150	-30 000	-30 000	0,0 %	-30 000	-30 000	-30 000

Liikennepalvelut

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintatuotot	1 227 309	1 140 000	1 220 000	7,0 %	1 220 000	1 220 000	1 220 000
Toimintakulut	-2 813 369	-2 739 800	-3 142 200	14,7 %	-3 186 600	-3 249 900	-3 314 800
Toimintakate	-1 586 060	-1 599 800	-1 922 200	20,2 %	-1 966 600	-2 029 900	-2 094 800

Elinkeinopalvelut

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintakulut	-131 564	-147 000	-148 600	1,1 %	-152 000	-155 100	-158 400
Toimintakate	-131 564	-147 000	-148 600	1,1 %	-152 000	-155 100	-158 400

Kiinteistöpalvelut

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintatuotot	12 214 896	11 478 300	11 271 300	-1,8 %	11 620 400	11 847 300	12 077 800
Toimintakulut	-7 866 362	-8 322 300	-8 156 300	-2,0 %	-7 904 100	-8 011 600	-8 274 800
Toimintakate	4 348 533	3 156 000	3 115 000	-1,3 %	3 716 300	3 835 700	3 803 000

Kehitys- ja kaavoituspalvelut

Vastuutaho: Ilkka Korhonen, kaavoitus- ja maankäyttöpäällikkö

Vastuualuepäällikön katsaus

Kehitys- ja kaavoituspalvelujen vastuualueelle kuuluvat kunnan kehittäminen kaavoituksellisin keinoin laatimalla yleis- ja asemakaavoja, joilla varmistetaan riittävä tonttireservi huomioiden kunnan kasvusuunnat. Palveluihin kuuluvat maankäytön tehtävät, joista merkittävin on maanhankinta ja tonttimyynti/vuokraus. Paikkatietopalvelut liittyvät molempiin päätehtäviin sekä kunnan yleisiin paikkatietotarpeisiin tukipalveluina.

Vastuualueen palvelusuunnitelma 2027

Kaavoitus

Vuoden 2027 kaavoitusohjelmassa jatketaan aiemmin alkaneita mittavampia kaavoitushankkeita, joilla saadaan huomattavasti ja monipuolisesti lisättyä asuintonttimäärää. Kaavoitusohjelmaan on tehty jaottelu ensisijaisiin asemakaavoituskohteisiin, joista keskeisimmät painottuvat uusien asuinalueiden kaavoituksiin. Näitä ovat mm. Nostavan Kyyhkylä I, Salpakankaan Hirvimäen asuinalueen laajennus ja Tiilikankaan koulun asemakaavan muutos. Toissijaisissa asemakaavoissa on asuinalueiden lisätarjontaa pidemmän aikavälin toteutukseen. Näitä ovat mm. Kyyhkylä II asemakaavoitus ja Salpaharjuntien asemakaavan muutos.

Keskeinen vuonna 2027 vireille tuleva taajaman liikenneyhteyksiä kehittävä hanke on Kalliolan Peltotien jatkeen asemakaavoitus. Vuonna 2027 pientalotonttimäärän kasvut suuntautuvat Nostavan Kyyhkylä I ja Hirvimäen laajennusalueelle. Uudisalueiden yhteenlaskettu tonttimäärä on noin 104 kpl.

Vuonna 2026 hyväksymiskäsittelyyn valmistuneessa Norolanpellon kaavassa asuinomakotitontteja osoitettiin 43 kpl ja lisäksi asuinpientalotontteja 4 kpl. Kaavoituskohteiden tonttimyynti ajoittuu alustavan investointiohjelman mukaisella toteutuksella Norolanpellon alueen osalta vuodelle 2030, sillä Sorvasen alueella on vielä runsaasti tonttitarjontaa vuodelle 2027. Kyyhkylä I alueen tonttimyynti ajoittuu investointiohjelman luonnoksen mukaisella aikataululla vuodenvaihteeseen 2027-2028.

Yleiskaavoituksessa vuonna 2027 keskitytään Nostavan-Tikkakallion ja kierrätysalueen osayleiskaavoihin, joilla tavoitellaan merkittävän pidemmän aikavälin kasvupotentiaalia. Nostavan taajama-alue tulee olemaan Salpakankaan kuntakeskuksen kasvusuunta yritysalueineen.

Maaomaisuus ja paikkatieto

Vuonna 2026 maanhankinnassa on käyty neuvotteluja Nostavalla, Vesikansassa ja Salpakankaalla. Neuvottelut eivät ole johtaneet maakauppoihin ja neuvotteluja jatketaan. Vuonna 2025 maata ostettiin n. 43 hehtaaria, mikä ylitti maanhankinnan vuositavoitteet. Maanhankinta on yleisesti pitkäkestoisia, eivätkä tulokset jakaudu tasaisesti vuosille. Maanostoa valmistellaan edelleen Vesikansassa ja Nostavalla. Maanhankinnasta valmistellaan vuoden 2026 lopulla priorisointisuunnitelma, jonka mukaisesti maanhankintaa painotetaan tuleville vuosille.

Asuintontteja on tarjolla myyntiin tai vuokralle kuntakeskuksessa Hirvimäen ja Perhoslehdon alueella, Krouvissa, Kirkonseudulla, Vesikansassa Sorvasen ja Tasatarhan alueilla sekä Herralassa, Hämeenkoskella ja Nostavalla.

Metsätalous ja taajamametsien hoito

Vuonna 2027 saadaan päätökseen syksyllä 2026 alkaneet Tiilikankaan sekä Kukkilan taajamametsänhoitohankkeet. Kertynyt puutavara myydään hankintakaupalla Koskisen Oy:lle sekä Hakevuori Oy:lle.

Vuoden loppupuolella käynnistyvät seuraavat taajamahakkuuhankkeet Herralassa sekä Salpakankaalla. Suunnitelmien laadinnassa ja toimenpiteissä pyritään kuulemaan kattavasti alueen asukkaita ja sidosryhmiä siten, että ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset lähtökohdat tulevat Metsäohjelman mukaisesti huomioitua.

Vuoden 2027 aikana saataneen päätökseen Tiirismaan harvennushakkuuleimikko.

Vastuualueen palvelusuunnitelma taloussuunnitelmavuosille 2028-2030

Kaavoitus

Kaavoitusohjelman mukaisesti jatketaan tonttimäärien tuotannon lisäystä, joka mahdollistetaan maanhankinnalla tuleville pidemmän aikavälin vuosille. Asemakaavoitukset jatkuvat erityisesti Nostavalla Kyyhkylä II ja Salpakankaalla Hirvimäen laajennusalueilla. Kaavoitusohjelman kaavatöiden tonttimäärät siirtyvät taloussuunnitelmavuosien aikana erikseen linjattavilta osa-alueilta kunnallistekniikan toteutukseen. Käynnissä olevilla ja käynnistettävillä asemakaavoituskohteilla luodaan Hollolan lähivuosien kasvusuunnille runsaasti asumisen tontteja.

Kyseiset kohdealueet eivät kuitenkaan vastaa pidemmän aikavälin tonttituotannon tarpeita strategisten tavoitteiden mukaisesti ja siksi kasvusuuntien maanhankinta on hyvin merkittävässä roolissa tulevien vuosien asuin- ja yritysalueiden kaavoituksen mahdollistamiseksi.

Merkittävän pidemmän aikavälin kasvun mahdollistavana kaavana jatketaan Nostavan – Tikkakallion osayleiskaavoitusta ja Kierrätysalueen osayleiskaavoitusta. Osayleiskaavahankkeet ovat koko kaupunkiseudun kehityshankkeita, joilla tavoitellaan kiertotalousyritysklusteria ja uutta raide-rekkaterminaalia Nostavan yritysalueille. Kyseinen Nostavan alue tulee olemaan Salpakankaan kuntakeskuksen kasvusuunta. Osayleiskaavalla tavoitellaan myös uuden henkilöjunaliikennepaikan toteuttamista Hollolaan. Näin lisätään ilmastoystävällisen julkisen liikenteen käyttöä ja saavutettavuutta.

Jotta pidemmän aikavälin kasvu mahdollistuu, tulee kunnan hankkia aiempia vuosi enemmän maata tulevia kaavoitustarpeita varten.

Maaomaisuus ja paikkatieto

Maanhankintaa jatketaan painottuen kunnan asuinalueiden kasvusuunnille Salpakankaalle, Nostavalle ja Vesikansaan sekä yritysalueiden laajennussuunnille VT 12 varressa ja Nostavalla.

Metsätalous

Tulevien vuosien aikana taajamametsien hakkuu- ja hoitorästien purku jatkuu kiireellisyysjärjestyksessä. Työt suunnitellaan Metsäohjelman 2026 - 2029 mukaisesti. Talousmetsiä hoidetaan suunnitelmien mukaan ja pystykauppaleimikoita pyritään myymään puumarkkinan suhdanteet huomioiden. Ylläpidetään valmiutta reagoida myrskyjen, hyönteisten ja muun muassa kuivuuden aiheuttamiin ongelmiin metsänhoidossa.

Tuloslaskelma

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintatuotot	1 803 118	1 396 000	1 636 000	17,2 %	1 646 000	1 656 000	1 666 000
Myyntituotot	752 477	378 000	528 000	39,7 %	528 000	528 000	528 000
Maksutuotot	0	14 000	4 000	-71,4 %	4 000	4 000	4 000
Muut toimintatuotot	1 050 641	1 004 000	1 104 000	10,0 %	1 114 000	1 124 000	1 134 000
Toimintakulut	-2 242 539	-1 958 300	-1 709 100	-12,7 %	-1 652 300	-1 680 100	-1 708 700
Henkilöstökulut	-840 030	-869 700	-673 900	-22,5 %	-542 400	-555 400	-568 900
Palkat ja palkkiot	-685 258	-703 700	-540 900	-23,1 %	-432 500	-443 400	-454 400
Henkilösivukulut	-154 771	-166 000	-133 000	-19,9 %	-109 900	-112 000	-114 500
Eläkekulut	-131 905	-139 700	-112 600	-19,4 %	-93 800	-95 500	-97 500
Muut henkilösivukulut	-22 866	-26 300	-20 400	-22,4 %	-16 100	-16 500	-17 000
Palvelujen ostot	-1 019 989	-847 000	-794 900	-6,2 %	-867 200	-879 600	-892 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-36 821	-12 900	-11 500	-10,9 %	-11 600	-11 700	-11 800
Avustukset	-107 000	-127 000	-127 400	0,3 %	-127 800	-128 200	-128 600
Muut toimintakulut	-238 700	-101 700	-101 400	-0,3 %	-103 300	-105 200	-107 200
Toimintakate	-439 422	-562 300	-73 100	-87,0 %	-6 300	-24 100	-42 700
Rahoitustuotot ja -kulut	-4	0	0	0,0 %	0	0	0
Vuosikate	-439 425	-562 300	-73 100	-87,0 %	-6 300	-24 100	-42 700
Poistot ja arvonalentumiset	-2 194	0	0	0,0 %	0	0	0
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 194	0	0	0,0 %	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-441 620	-562 300	-73 100	-87,0 %	-6 300	-24 100	-42 700

Erittely määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetutuista muutoksista

Muutos	euroa
Toimintatuotot	
Maanvuokratuottojen lisäys	100 000
Puunmyyntituottojen lisäys	150 000
Toimintakulut	
Kehitys ja kaavoituspalveluiden kulujen vähennys	-249 200

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut	TP2025	TA2026	TA2027
Kaavoitus			
Uusia kaavoitettuja tontteja (Erillispientalo), kpl	44	125	98
Uutta rakennusoikeutta (Asuinpientalo, Rivitalo), k - m ²	7 061	20 000	11 831
Uutta rakennusoikeutta (Kerrostalo, sis. liikehuoneistoja), k - m ²	0	0	0
Maaomaisuuden hallinta ja paikkatieto			
Raakamaan hankinta, hehtaari	43	25	27,5
Tonttireserviä (Erillispientalo) yht. kpl	340	470	383
Tonttireserviä (Asuinpientalo, Rivitalo), yht. k -m ²	49 858	63 000	74 831
Tonttireserviä (Kerrostalo, Asuin - ja liikehuoneisto) yht. k - m ²	28 860	28 860	28 860
Tonttireserviä (Teollisuus - ja varastorak.) yht. ha	39,9	32	31
Tonttireserviä (Liike - ja toimistorak.) yht. ha	10	14	13
Tonttireserviä (Tavaraliikenneterminaali) yht. ha	65	65	65
Tonttireserviä (Palvelurak.) yht. ha	1,1	1	1
Uusia erillispientalotontteja annettu luovutukseen	30	20	14
Myyty tai vuokrattu (Erillispientalo), kpl	22	20	20
Myyty tai vuokrattu (Asuinpientalo, Rivitalo), k - m ²	0	2 000	2 000
Myyty tai vuokrattu (Kerrostalo, Liikehuoneisto), k - m ²	0	2 400	2 400

Kaavoitus

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintatuotot	14 843	10 000	0	-100,0 %	0	0	0
Toimintakulut	-860 846	-957 300	-640 600	-33,1 %	-649 900	-663 500	-677 400
Toimintakate	-846 003	-947 300	-640 600	-32,4 %	-649 900	-663 500	-677 400

Maaomaisuuden hallinta ja paikkatieto

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintatuotot	1 081 400	1 036 000	1 136 000	9,7 %	1 146 000	1 156 000	1 166 000
Toimintakulut	-914 883	-824 900	-742 400	-10,0 %	-674 200	-686 400	-698 800
Toimintakate	166 517	211 100	393 600	86,5 %	471 800	469 600	467 200

Metsätalous

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintatuotot	706 875	350 000	500 000	42,9 %	500 000	500 000	500 000
Toimintakulut	-466 811	-176 100	-326 100	85,2 %	-328 200	-330 200	-332 500
Toimintakate	240 064	173 900	173 900	0,0 %	171 800	169 800	167 500

Kuntatekniikka

Vastuutaho: Elsa Keski-Väli, kuntatekniikan päällikkö

Vastuualuepäällikön katsaus

Kuntatekniikan vastuualueelle kuuluvat liikennealueiden (kadut, jalankulku- ja polkupyörävyälyt, pysäköintialueet, sillat, laiturit sekä katu- ja liikennevalot), puistojen ja yleisten alueiden (puistot, tori ja aukiot sekä leikkipaikat) sekä liikuntapaikkojen ja -alueiden (Heinsuon urheilukeskus, jäähallin jäänhoito, urheilukentät, uimarannat, ladut ja ulkoilureitit) kunnossapito ja rakentaminen.

Vuonna 2027 toiminnan painopisteenä ovat infrastruktuurin pitkäjänteinen kehittäminen, korjausvelan hallinta sekä yleisten alueiden palvelutason parantaminen. Kunnossapitoa toteutetaan yhteistyössä uuden alueurakoitsijan kanssa tavoitteena varmistaa laadukas ja kustannustehokas palvelutuotanto sekä vastata kuntalaisten kasvaviin odotuksiin yleisten alueiden siisteydestä, turvallisuudesta ja toimivuudesta. Kuntatekniikan oma henkilöstö osallistuu edelleen liikunta- ja viheralueiden kehittämiseen sekä rakentamis- ja kunnostustoimenpiteisiin.

Korjausvelka on pysynyt edellisvuotta vastaavana, mutta korjausinvestointeja on jouduttu vierittämään tuleville vuosille. Korjausvelan tilanne tullaan päivittämään vuoden aikana yhdessä vesihuoltolaitoksen kanssa.

Kunnan kasvun, maankäytön kehittämisen ja uusien asemakaava-alueiden toteuttamisen edellytyksenä on suunnitelmallinen investointiohjelman toteutus. Kuntatekniikka osallistuu aktiivisesti uusien asunto- ja yritysalueiden valmisteluun sekä kuntakeskuksen kehittämiseen yhteistyössä muiden vastuualueiden kanssa. Samalla jatketaan ilmastomuutokseen sopeutumista kehittämällä hulevesien hallintaa ja vahvistamalla infrastruktuurin toimintavarmuutta.

Vastuualueen palvelusuunnitelma 2027

Vuoden 2027 merkittävimpiä investointikohteita ovat Rantatien jalankulku- ja pyöräilyväylän rakentaminen välillä Messilä-Pyhäniemi, Laguksen sillan uusiminen, Kyyhkylä 1A -alueen kunnallistekniikan rakentaminen sekä Keskuskadun saneerauksen käynnistäminen osana kuntakeskuksen kehittämistä. Lisäksi toteutetaan Tervämäentien saneeraus sekä Hämeenlinnantien meluaitojen korjauksia.

Kyyhkylä 1A alueen rakentaminen aloittaa Nostavan Kyyhkylän asemakaava-alueen toteutumisen ja Tervämäentien saneeraus Kukkilassa Tervämäen alueen katujen ja vesihuollonsaneerauksen, joka tulee jatkumaan seuraavina vuosina.

Vuoden aikana laaditaan kunnan silta- ja taitorakenteiden tarkastus- ja saneerausohjelma, jonka tavoitteena on parantaa omaisuudenhallintaa, ennakoida tulevia korjaustarpeita ja kohdentaa investointeja hallitusti pitkälle aikavälille. Hulevesien hallinnan suunnittelua jatketaan yhteistyössä vesihuoltolaitoksen kanssa muuttuvan ilmaston aiheuttamien sään ääri-ilmiöiden huomioimiseksi. Hulevesien hallintakohteita toteutetaan osana muuta yleisten alueiden rakentamista.

Kunnossapidossa painopisteenä on yleisilmeen siisteyden sekä liikkumisen palvelutason parantaminen. Tätä edistetään muun muassa linja-autopysäkkien, liikennemerkkien ja katuvarusteiden uusimisella sekä ylläpitämällä katu-, puisto- ja liikunta-alueiden peruskunnossapidon korkeaa tasoa. Valaistuksen ylläpidon ja kehittämisen edellytykset turvataan kilpailuttamalla valaistuksen korjaus- ja sähkötöiden uusi puitesopimus.

Liikuntapaikkojen osalta käynnistetään Heinsuon urheilualueen uudistamisen ensimmäinen vaihe. Tavoitteena on varmistaa alueen pitkäjänteinen kehittäminen kuntalaisten liikunta- ja harrastusmahdollisuuksien tukemiseksi ja urheilutapahtumien järjestämisen edellytykset.

Vastuualueen palvelusuunnitelma taloussuunnitelmavuosille 2028-2030

Palvelutuotanto jatkaa perustyn toteutusta talousarviomaan mukaisesti.

Taloussuunnitelmakaudella jatketaan investointiohjelman mukaista infrastruktuurin kehittämistä sekä olemassa olevan katu-, silta-, valaistus- ja viheralueomaisuuden perusparantamista. Investointien toteutuksessa korostuvat liikenneturvallisuus, omaisuudenhallinta, ilmastomuutokseen varautuminen sekä kuntakeskuksen ja uusien kasvualueiden kehittäminen.

Suunnitelmakaudella jatketaan uusien asunto- ja yritysalueiden kunnallistekniikan toteuttamista sekä nykyisen infrastruktuurin korjausvelan hallintaa. Saneerausaikataulujen avulla investointeja voidaan kohdentaa ennakoivasti.

Tuloslaskelma

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintatuotot	575 316	362 500	327 000	-9,8 %	327 000	327 000	327 000
Myyntituotot	63 069	34 000	10 000	-70,6 %	10 000	10 000	10 000
Maksutuotot	0	5 000	0	-100,0 %	0	0	0
Tuet ja avustukset	84 587	0	0	0,0 %	0	0	0
Muut toimintatuotot	427 661	323 500	317 000	-2,0 %	317 000	317 000	317 000
Valmistus omaan käyttöön	75 427	50 000	50 000	0,0 %	50 000	50 000	50 000
Toimintakulut	-3 045 319	-2 729 900	-2 703 700	-1,0 %	-2 744 400	-2 801 600	-2 860 000
Henkilöstökulut	-748 392	-735 500	-631 200	-14,2 %	-631 100	-647 100	-663 600
Palkat ja palkkiot	-608 104	-594 700	-508 200	-14,5 %	-522 600	-535 600	-549 000
Henkilösivukulut	-140 288	-140 800	-123 000	-12,6 %	-108 500	-111 500	-114 600
Eläkekulut	-120 052	-118 500	-103 900	-12,3 %	-89 200	-91 500	-93 900
Muut henkilösivukulut	-20 236	-22 300	-19 100	-14,3 %	-19 300	-20 000	-20 700
Palvelujen ostot	-1 652 700	-1 503 600	-1 592 300	5,9 %	-1 623 800	-1 655 700	-1 688 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-272 663	-355 800	-365 900	2,8 %	-373 000	-380 100	-387 300
Muut toimintakulut	-371 564	-135 000	-114 300	-15,3 %	-116 500	-118 700	-120 900
Toimintakate	-2 394 575	-2 317 400	-2 326 700	0,4 %	-2 367 400	-2 424 600	-2 483 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-1	0	0	0,0 %	0	0	0
Vuosikate	-2 394 576	-2 317 400	-2 326 700	0,4 %	-2 367 400	-2 424 600	-2 483 000
Poistot ja arvonalentumiset	-2 341 544	-2 489 300	-2 625 100	5,5 %	-2 860 000	-3 120 000	-3 330 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 341 544	-2 489 300	-2 625 100	5,5 %	-2 860 000	-3 120 000	-3 330 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-4 736 120	-4 806 700	-4 951 800	3,0 %	-5 227 400	-5 544 600	-5 813 000

Erittely määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetuista muutoksista

Muutos	euroa
Toimintatuotot	
Kuntatekniikan tuottojen vähennys	-35 500
Toimintakulut	
Kuntatekniikan kulujen vähennys, koneiden ja laitteiden vuokrat	-26 200

TALOUSARVIO 2027 JA TALOUSSUUNNITELMA 2028-2030

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut	TP2025	TA2026	TA2027
Kuntatekniikka			
Katujen rakentaminen ja perusparantaminen, km	1,3	0,8	0,9
Kevyen liikenteen väylien rakentaminen ja perusparantaminen, km	0,9	0,7	3,5
Leikkipaikkojen rakentaminen ja perusparantaminen, kpl	2	2	1
Liikuntapaikkojen ja - alueiden hoitokustannukset, t€ (netto)	530	585	588

Rakennus- ja ympäristövalvonta

Vastuutaho: Pekka Laitinen, kehityspäällikkö

Vastuualuepäällikön katsaus

Rakennus- ja ympäristövalvonnan toiminta perustuu lakisääteisiin viranomaistoimintehtäviin, kuten lupa- ja valvontatehtäviin. Ympäristövalvonta toteuttaa osaltaan ympäristönsuojelun yleistä edistämistä, rakennusvalvonta rakentamisen yleistä ohjausta ja neuvontaa. Rakennusvalvonta hoitaa myös kunnalle säädettyjä tehtäviä rakennus- ja huoneistotietojen ylläpidossa ja väestötietojärjestelmään toimittamisessa.

Lainsäädäntömuutokset määrittävät viranomaistoiminnan muutoksia. Digitalisaatiota edistetään lisäämällä asiointipalvelujen käyttöastetta. Ympäristönsuojelun edistämistehtävissä keskeistä on yhteistyökumppaneiden kanssa tehtävä yhteistyö esim. vesistötyön osalta. Rakennus- ja ympäristövalvonnan henkilöstömäärä säilyy 2027 vuodelle ennallaan.

Vastuualueen palvelusuunnitelma 2027

Rakentamisen ja alueidenkäytön lakikokonaisuudessa on vuodelle 2027 voimaan tulevia muutoksia. Valtakunnallisen RYHTI-hankkeen edetessä rekisteritietojen käsittelyyn ja toimittamiseen on tulossa muutoksia, joiden tarkempi ajoittuminen riippuu sovelluskehityksen tilanteesta. Jatkumona edellisinä vuosina tehdyllä rakennusvalvonnan arkistojen digitoinnille, on 2027 vuoden tavoitteena valmistella digitoitujen aineistojen automaattista tarjontaa sähköiseen kauppapalveluun. Tietojen julkaisun ja luovutuksen käytännöt edellyttävät ensin tarkastelua, jotta varmistetaan kriittisten tietojen hallintaa koskevien uusimpien ohjeiden huomiointi.

Elinkeinopalveluiden aktiivinen työ yritysten sijoittumisneuvotteluissa sekä yritysalueiden kasvanut kysyntä näkyvät rakennus- ja ympäristövalvonnassa yritysten hankkeisiin liittyvinä ennakkokyselyinä ja lisääntyneinä lupahakemuksina. Sisäisen yhteistyön ansioista pystytään sijoittumisneuvotteluissa ja tonttien markkinoinnissa antamaan kattavammin ennakkotietoja myös luvanvaraisten toimintojen ja rakentamisen kysymyksissä. Positiiviset uutiset taloustilanteen kohentumisesta ennustavat kasvunäkymiä myös rakentamisen kuluttajakysyntään.

Ympäristövalvonnan toiminta pohjautuu 2026-2030 kaudelle hyväksyttyyn valvontasuunnitelmaan sekä vuosittain hyväksyttävään tarkempaan valvontaohjelmaan. Toiminta keskittyy edellisten vuosien tapaan viranomaistehtäviin. Vireillä on useita vaativia maa-aines- ja ympäristölupa-asioita, jotka edellyttävät työpanoksen keskittämistä lupa-asioihin. Työtilanteen mahdollistaessa osallistutaan myös edistämistehtäviin, joissa tehdään yhteistyötä sekä kunnan sisäisesti, että ulkoisten tahojen kanssa.

Kunnan ympäristönsuojelumääräysten päivistyö käynnistyi 2026. 2027 vuodelle ajoittuu luonnosvaiheen palautteiden käsittely ja määräysten valmistelu hyväksymiskäsittelyyn toimitelmissä 2027 aikana. Seudullisissa ilmanlaadun sekä pohjaveden yhteistarkkailuissa on 2027 alkaen uusille sopimuskausille päivittyviä muutoksia. Pienjärvien tilan seurantaan laaditun 5-vuotisohjelman päivitys on ajankohtaista 2028 alkavalle uudelle seurantakaudelle.

Vesistötyötä tehdään yhteistyönä alueen vesistötyöhön keskittyneiden yhteisöjen kanssa. Hankerahoitusten saatavuuden supistuminen vaikuttaa yhteistyökumppaneiden toimintaedellytyksiin ja vesistötyön odotuksia on sopeutettava sen mukaisesti. Vesistötyössä ajankohtaisina yhteistyöhankkeina ovat esim. Teuronjoen patohankkeen toteutus ja Porvoonjoen valuma-alueen ACWA LIFE-hanke. Lisäksi osallistutaan muidenkin vesistöjen osalta yhteistyöhön tarpeen mukaan.

Vastuualueen palvelusuunnitelma taloussuunnitelmavuosille 2028-2030

Rakentamisen ja alueidenkäytön lakikokonaisuudessa on useine siirtymäsäännöksineen voimaan astuvia muutoksia myös suunnitelmavuosille. Rekisteritietojen ylläpidon ja toimittamisen muutoksia ajoittuu useammalle vuodelle valtakunnallisen RYHTI-hankkeen vaiheittaisen etenemisen ja sovelluskehityksen tahdissa. Rekisterien, tietojärjestelmien muutosten sekä tietomallipohjaisen suunnittelun yleistymisen aiheuttavat lisätyötä vaadittujen tietojen määrän kasvaessa ja tietojen laatuvaatimusten tarkentuessa.

Ympäristövalvonnan toiminta pohjautuu 2026–2030 ajalle laadittuun valvontasuunnitelmaan ja vuosittain hyväksyttäviin tarkempiin valvontaohjelmiin. Lupa- ja valvontatehtävien määrän sekä käytettävissä olevien resurssien perusteella toiminta painottuu edellisten vuosien tapaan viranomaistehtäviin. Päivitetyt kunnan ympäristönsuojelumääräykset astuvat voimaan taloussuunnitelmavuosille. Uusi eduskuntakausi voi avata taas uusia lainsäädäntömuutoksia, jotka määrittävät viranomaistoiminnan toimintaympäristöä.

Ympäristönsuojelun edistämistehtävissä ja erityisesti vesistötyössä jatketaan hyvin toimivaa yhteistyötä eri yhteistyökumppanien kanssa. Valtion ratkaisut hankerahoitusten tarjonnassa määrittävät vesistö- ja luontotyön mahdollisuuksia sekä yhteistyökumppanien toimintaa. Luonto- ja vesistötyön suunnitelmallista toteutusta ohjataan kunnan Monta luontoa-suunnitelman mukaisesti.

Kunnan maankäytön ja elinkeinotoiminnan kehittymiselle asetettujen tavoitteiden toteutuessa odotetaan erityisesti yritystoimintaan liittyvien lupa- ja valvontatehtävien määrän kasvua. Myös asuntorakentamisen toivotaan elpyvän taloustilanteen mahdollisesti kohentuessa. Elinkeinorakenteen monipuolistuminen ja kiertotalouden toimialojen yleinen kasvu lisäävät uusiin toimialoihin liittyviä asioita. Myös ympäristötietoisuuden yleinen muutos aiheuttaa asiakkaiden odotusten ja vaatimustason kasvua ympäristönsuojelun toiminnalta.

Tuloslaskelma

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintatuotot	298 064	255 000	290 000	13,7 %	290 000	290 000	290 000
Myyntituotot	6 072	5 000	5 000	0,0 %	5 000	5 000	5 000
Maksutuotot	291 992	250 000	285 000	14,0 %	285 000	285 000	285 000
Toimintakulut	-745 416	-839 800	-782 300	-6,8 %	-778 500	-793 800	-809 700
Henkilöstökulut	-492 912	-524 100	-522 300	-0,3 %	-515 800	-528 300	-541 300
Palkat ja palkkiot	-398 726	-424 200	-422 100	-0,5 %	-416 900	-427 300	-438 000
Henkilösivukulut	-94 185	-99 900	-100 200	0,3 %	-98 900	-101 000	-103 300
Eläkekulut	-80 790	-84 000	-84 300	0,4 %	-83 200	-84 900	-86 800
Muut henkilösivukulut	-13 395	-15 900	-15 900	0,0 %	-15 700	-16 100	-16 500
Palvelujen ostot	-134 381	-203 100	-148 900	-26,7 %	-151 200	-153 600	-156 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 806	-2 700	-3 100	14,8 %	-3 100	-3 100	-3 100
Avustukset	-97 647	-90 000	-90 000	0,0 %	-90 000	-90 000	-90 000
Muut toimintakulut	-17 670	-19 900	-18 000	-9,5 %	-18 400	-18 800	-19 200
Toimintakate	-447 352	-584 800	-492 300	-15,8 %	-488 500	-503 800	-519 700
Vuosikate	-447 352	-584 800	-492 300	-15,8 %	-488 500	-503 800	-519 700
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-447 352	-584 800	-492 300	-15,8 %	-488 500	-503 800	-519 700

Erittely määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetutuista muutoksista

Muutos	euroa
--------	-------

Toimintatuotot

Rakennus- ja ympäristölupamaksujen lisäys	35 000
---	--------

Toimintakulut

Rakennus- ja ympäristövalvonnan kulujen vähennys	-57 500
--	---------

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut	TP2025	TA2026	TA2027
Rakennusvalvonta			
Lupahakemusten määrä yhteensä, kpl	156	150	150
Valmistuneet asunnot, kpl	34	40	40
Asuinrakennukset myönnettyissä luvissa, k - m ²	9 882	6 000	6 000
Vapaa - ajan rakennukset myönnettyissä luvissa, k - m ²	948	800	800
Palvelu - ja liikerakennukset myönnettyissä luvissa, k - m ²	7 088	2 000	2 000
Teollisuus - ja varastorakennukset myönnettyissä luvissa, k - m ²	2 458	2 000	2 000
Ympäristönsuojelu			
Ympäristönsuojelulain mukaiset lupa - tai ilmoitusasiat, kpl	4	3	3
Maa-aines lain mukaiset lupa-asiat, kpl	4	1	1
Valvontaohjelman mukaiset ympäristö- ja maa-aineslupien tarkastukset, kpl	28	30	25
Vireillä olevat hallintovireillepanot, kpl	9	15	10

Rakennusvalvonta

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintatuotot	238 279	205 000	230 000	12,2 %	230 000	230 000	230 000
Toimintakulut	-378 584	-420 700	-382 700	-9,0 %	-372 600	-381 300	-390 300
Toimintakate	-140 305	-215 700	-152 700	-29,2 %	-142 600	-151 300	-160 300

Ympäristönsuojelu

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintatuotot	59 784	50 000	60 000	20,0 %	60 000	60 000	60 000
Toimintakulut	-366 832	-419 100	-399 600	-4,7 %	-405 900	-412 500	-419 400
Toimintakate	-307 047	-369 100	-339 600	-8,0 %	-345 900	-352 500	-359 400

Työllisyys- ja kotoutumispalvelut

Vastuutaho: Eemeli Salomäki, työllisyys- ja kotoutumispäällikkö

Vastuualuepäällikön katsaus

Vuosi 2027 on Hollolan työllisyys- ja kotoutumispalveluille toiminnan vakiintumisen ja vaikuttavuuden vahvistamisen vuosi. Työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtymisestä kunnille on kulunut kaksi vuotta, ja Päijät-Hämeen työllisyysalueen toiminta on siirtynyt käynnistämisvaiheesta kohti tavoitteellista kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Hollola toimii edelleen vastuukuntana Päijät-Hämeen työllisyysalueella, mikä vahvistaa kunnan asemaa alueellisena elinvoiman, osaamisen ja työllisyyden kehittäjänä.

Työllisyystilanne on edelleen haastava. Rakenteellinen työttömyys, pitkäaikaistyöttömyys sekä osatyökykyisten ja vieraskielisten työnhakijoiden määrän kasvu asettavat paineita palvelujärjestelmälle. Samanaikaisesti yrityksillä on edelleen työvoiman saatavuuteen ja osaavan henkilöstön rekrytointiin liittyviä haasteita. Työllisyys- ja kotoutumispalveluiden keskeiseksi tehtäväksi muodostuu työnhakijoiden osaamisen, yritysten työvoimatarpeiden sekä koulutusmahdollisuuksien tehokkaampi yhteensovittaminen

Vuoden 2026 aikana kunnan omat valmennuspalvelut, työkykypalvelut, Ohjaamo-toiminta sekä kotoutumisen palvelut ovat vakiinnuttaneet asemansa osana Hollolan palvelukokonaisuutta. Valmennuspalveluiden kautta on pystytty tarjoamaan yksilöllisiä polkuja työelämään, osaamisen kehittämiseen ja koulutukseen. Samalla yhteistyötä yritysten, oppilaitosten ja muiden kumppaneiden kanssa on vahvistettu entisestään.

Vuonna 2027 painopiste siirtyy entistä vahvemmin elinvoimalähtöiseen työllisyyden edistämiseen. Työllisyyspalveluiden, elinkeinopalveluiden ja yritysverkostojen sekä Päijät-Hämeen työvoimapalveluiden yhteistyötä kehitetään siten, että kunta tukee aiempaa aktiivisemmin yritysten kasvua, investointeja ja työvoiman saatavuutta.

Kotoutumispalveluissa painottuvat uuden kotoutumislainsäädännön mukaiset palvelut, kotoutumisen edistäminen osana kunnan elinvoimatyötä sekä maahanmuuttaneiden nopeampi kiinnittyminen koulutukseen, työelämään ja paikallisyhteisöön. Kunnan tavoitteena on vahvistaa palveluiden saavutettavuutta, yhteistyötä eri toimijoiden kanssa sekä vieraskielisten työllistymismahdollisuuksia alueen yrityksiin. Vuoden 2026 aikana alkava Vieraskielisten työpolut Hollolassa lisää resursssia kotoutumisen tavoitteiden saavuttamiseen.

Työllisyys- ja kotoutumispalvelut tukevat osaltaan Hollolan strategista tavoitetta olla elinvoimainen, houkutteleva ja tulevaisuustaitoinen kunta. Palveluiden kehittämisessä korostuvat vaikuttavuus, asiakaslähtöisyys, tiedolla johtaminen sekä rohkea kumppanuuksiin perustuva toimintatapa.

Vastuualueen palvelusuunnitelma 2027

Työllisyys- ja kotoutumispalveluiden tavoitteena vuonna 2027 on vahvistaa kuntalaisten työllistymistä, osaamisen kehittämistä, yritysten työvoiman saatavuutta sekä kotoutumisen onnistumista. Palvelut toteutetaan yhteistyössä Päijät-Hämeen työvoimapalveluiden, elinkeinopalveluiden, koulutuksen järjestäjien, hyvinvointialueen, yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Työllisyyspalveluiden painopisteitä ovat:

- työllistyminen avoimille työmarkkinoille
- yritysyhteistyön vahvistaminen
- osaamisen kehittäminen ja koulutuspolut
- työ- ja toimintakyvyn tukeminen
- nuorten palvelut ja Ohjaamo-toiminta
- vieraskielisten työllistyminen ja kotoutuminen
- hankerahoituksen ja ulkoisen kehittämisrahoituksen hyödyntäminen

Valmennuspalvelut, työpajatoiminta sekä työkykypalvelut tarjoavat työnhakijoille yksilöllisiä ratkaisuja kohti työelämää, koulutusta tai muuta tarkoituksenmukaista palvelua. Samalla kehitetään osaamispolkuja yhteistyössä Salpauksen, Hyrian sekä korkeakoulukumppaneiden kanssa vastaamaan paremmin yritysten osaamistarpeisiin.

Vuoden 2027 aikana käynnistetään ja edistetään yrityslähtöistä työllisyyskasvun toimintamallia, jossa yritysten työvoima- ja osaamistarpeita tunnistetaan ennakoivasti ja työnhakijoille rakennetaan aiempaa suurempia väyliä avoimille työmarkkinoille. Työllisyyspalveluiden, elinkeinopalveluiden ja työllisyysalueen yhteistyötä vahvistetaan osana kunnan elinvoimaohjelman valmistelua ja toimeenpanoa.

Kotoutumispalveluissa tavoitteena on tukea maahan muuttaneiden nopeaa kotoutumista, kielitaidon kehittymistä sekä siirtymistä koulutukseen ja työelämään. Erityistä huomiota kiinnitetään palvelujen saavutettavuuteen, monialaiseen yhteistyöhön sekä työllistymistä tukeviin ratkaisuihin.

Toimintavuoden aikana seurataan aktiivisesti työmarkkinatuen kuntaosuuden kehitystä sekä palveluiden vaikuttavuutta. Painopisteenä on ehkäistä pitkäaikaistyöttömyyden kasvua ja vähentää palveluiden ulkopuolelle jäävien asiakkaiden määrää. Samalla varmistetaan, että käytettävissä olevat resurssit kohdentuvat mahdollisimman tehokkaasti kuntalaisten työllistymisen tukemiseen.

Tavoitteena on, että työllisyys- ja kotoutumispalvelut toimivat entistä vahvempana osana Hollolan elinvoiman kehittämistä ja tukevat kunnan strategisia tavoitteita työpaikkojen, osaavan työvoiman ja hyvinvoivan kuntayhteisön rakentamisessa

Vastuualueen palvelusuunnitelma taloussuunnitelmavuosille 2028-2030

Vuosina 2028–2030 työllisyys- ja kotoutumispalveluiden toimintaympäristöä muokkaavat työmarkkinoiden rakennemuutos, väestön ikääntyminen, osaavan työvoiman saatavuushaasteet. Samanaikaisesti julkisen talouden sopeuttamistarpeet ja valtion palvelu- sekä rahoitusjärjestelmien muutokset edellyttävät palveluilta entistä suurempaa vaikuttavuutta, kustannustehokkuutta ja verkostomaista toimintatapaa.

Hollolan tavoitteena on vahvistaa asemaansa elinvoimaisena kuntana, jossa työllisyys-, kotoutumis- ja elinkeinopalvelut muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. Työllisyys nähdään osana kunnan strategista elinvoimatyötä, jonka tavoitteena on lisätä työpaikkoja, vahvistaa yritysten kasvuedellytyksiä sekä turvata osaavan työvoiman saatavuus.

Palveluiden kehittämisessä painopiste siirtyy entistä vahvemmin ennakoivaan ja tietoon perustuvaan toimintaan. Tavoitteena on tunnistaa yritysten osaamis- ja työvoimatarpeet nykyistä aikaisemmin sekä kohdentaa koulutus-, valmennus- ja kotoutumispalvelut vastaamaan alueen työmarkkinoiden tarpeita. Erityistä huomiota kiinnitetään pitkäaikaistyöttömien, osatyökykyisten, nuorten sekä vieraskielisten henkilöiden työllistymisen tukemiseen.

Kotoutumispalveluissa painopisteenä on työelämälähtöinen kotoutuminen. Tavoitteena on, että maahan muuttaneet henkilöt siirtyvät nykyistä nopeammin kielikoulutukseen, osaamisen tunnistamiseen, koulutukseen ja työelämään. Samalla vahvistetaan kuntalaisten osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja yhdenvertaisuutta tukevia palveluita. Vieraskielisten määrän ennakoidaan kasvavan koko Päijät-Hämeen alueella, mikä lisää tarvetta laadukkaille ja saavutettaville kotoutumispalveluille.

Keskeinen menestystekijä tulevana vuosina on alueellisen yhteistyöverkoston tehokas hyödyntäminen. Työllisyys- ja kotoutumispalvelut toimivat tiiviissä yhteistyössä Päijät-Hämeen työvoimapolkupalveluiden, Business Lahden, oppilaitosten, hyvinvointialueen, järjestöjen sekä alueen yritysten kanssa. Tavoitteena on rakentaa yhteisiä palveluketjuja, vähentää päällekkäistä työtä sekä lisätä palveluiden vaikuttavuutta ja saavutettavuutta.

Yhteistyötä kehitetään erityisesti Salpauksen, Hyrian, LAB-ammattikorkeakoulun ja LUT-yliopiston kanssa osaamisen kehittämisessä sekä työvoiman saatavuuden turvaamisessa. Yritysten työvoima- ja osaamistarpeiden ennakointia vahvistetaan osana kunnan elinvoimaohjelman toimeenpanoa. Samalla kehitetään uusia toimintamalleja, joilla työnhakijoita voidaan ohjata joustavasti koulutukseen, työkokeiluun, oppisopimukseen ja avoimille työmarkkinoille.

Työllisyys- ja kotoutumispalvelut osallistuvat aktiivisesti myös ulkopuolisen rahoituksen hyödyntämiseen. Kansallisten ja EU-rahoitteiden hankkeiden avulla kehitetään palveluita, vahvistetaan henkilöstön osaamista sekä tuetaan uusia toimintamalleja erityisesti yritysyhteistyön, työvoiman saatavuuden ja kotoutumisen edistämiseksi.

Taloussuunnitelmakauden tavoitteena on vähentää pitkäaikaistyöttömyyttä, hillitä työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannusten kasvua, lisätä yritysten rekrytointiedellytyksiä sekä vahvistaa Hollolan kilpailukykyä osaavan työvoiman, yrittäjyyden ja onnistuneen kotoutumisen avulla. Työllisyys- ja kotoutumispalveluiden tehtävänä on toimia yhdistävänä voimana kuntalaisten, työnantajien, koulutusorganisaatioiden ja muiden yhteistyökumppaneiden välillä sekä varmistaa, että palvelut tukevat kunnan pitkän aikavälin elinvoiman ja hyvinvoinnin tavoitteita.

Tuloslaskelma

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintatuotot	236 314	50 000	176 000	252,0 %	177 000	177 000	177 000
Myyntituotot	1 932	0	134 000	0,0 %	135 000	135 000	135 000
Tuet ja avustukset	223 138	50 000	42 000	-16,0 %	42 000	42 000	42 000
Muut toimintatuotot	11 244	0	0	0,0 %	0	0	0
Toimintakulut	-3 322 935	-3 511 000	-3 843 700	9,5 %	-3 802 800	-3 870 800	-3 940 000
Henkilöstökulut	-905 952	-1 151 700	-1 037 100	-10,0 %	-942 700	-956 000	-969 500
Palkat ja palkkiot	-732 955	-928 700	-835 800	-10,0 %	-758 200	-769 100	-780 400
Henkilösivukulut	-172 997	-223 000	-201 300	-9,7 %	-184 500	-186 900	-189 100
Eläkekulut	-149 213	-188 300	-169 700	-9,9 %	-156 100	-158 000	-159 900
Muut henkilösivukulut	-23 784	-34 700	-31 600	-8,9 %	-28 400	-28 900	-29 200
Palvelujen ostot	-120 915	-123 400	-135 700	10,0 %	-137 800	-140 000	-142 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30 849	-13 600	-55 700	309,6 %	-56 700	-57 700	-58 800
Avustukset	-2 188 309	-2 125 000	-2 495 000	17,4 %	-2 543 000	-2 592 000	-2 641 900
Muut toimintakulut	-76 911	-97 300	-120 200	23,5 %	-122 600	-125 100	-127 600
Toimintakate	-3 086 621	-3 461 000	-3 667 700	6,0 %	-3 625 800	-3 693 800	-3 763 000
Vuosikate	-3 086 621	-3 461 000	-3 667 700	6,0 %	-3 625 800	-3 693 800	-3 763 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3 086 621	-3 461 000	-3 667 700	6,0 %	-3 625 800	-3 693 800	-3 763 000

Erittely määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetutuista muutoksista

Muutos	euroa
Toimintatuotot	
Osuman siirto työllisyys- ja kotoutumispalveluille	126 000
Toimintakulut	
Toimintakulujen lisäys mm. työmarkkinatuen kuntaosuus ja Osuman siirto	332 700

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut	TP2025	TA2026	TA2027
Valmennukselliset/työkyky (asiakasmäärä/vuosi)	96	440	400

Ruoka- ja siivouspalvelut

Vastuutaho: Helena Simolin, palvelupäällikkö

Vastuualuepäällikön katsaus

Ruoka- ja siivouspalvelut järjestävät kunnan koulujen ja päiväkotien lakisääteiset ateriapalvelut sekä huolehtivat kunnan kiinteistöjen puhtaudesta sovitun laatutason mukaisesti. Heinsuon ja Kalliolan elinkaarikoulujen puhtaudesta vastaa ulkopuolinen palveluntuottaja.

Ruoka- ja siivouspalvelujen sekä sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen välisen palvelusopimuksen sisältö täsmennetään palvelukuvauksissa, joissa määritellään palvelujen tavoitteet, vastuut ja velvoitteet. Palvelukuvaukset päivitetään vuosittain yhteistyössä hyvinvoinnin palvelualueen kanssa.

Ruoka- ja siivouspalveluissa jatketaan säännöllisten asiakaskyselyjen toteuttamista. Palveluja kehitetään asiakaspalautteen ja asiakkaiden tarpeiden perusteella. Toteutetut parannukset ja muutokset dokumentoidaan, ja niistä tiedotetaan asiakkaille kunnan verkkosivuilla. Asiakaskyselyjen tulokset ja niiden perusteella tarvittavat toimenpiteet käsitellään vuosittain myös hyvinvoinnin palvelualueen esihenkilöryhmässä. Asiakaskyselyjen tulokset ovat olleet hyvällä tasolla. Tavoitteena on säilyttää saavutettu taso: ruokapalveluissa 2,6/3 ja siivouspalveluissa 3,3/4.

Ruokahävikin vähentämiseksi koulujen ylijäämäruokaa jaetaan sitä tarvitseville kuntalaisille. Jakelua jatketaan seurakunnan ja vapaa-aikapalvelujen kanssa tehtävänä yhteistyönä. Vapaa-aikapalvelut vastaavat ylijäämäruoan jakelusta Hämeenkosken ja Kalliolan kouluissa sekä nuorisotila Ohjaamossa.

Hollola-talon valmistumista odottaessa kunnan eri yksiköiden toimipisteet on sijoitettu useisiin kiinteistöihin Salpakankaan alueella. Järjestely kuormittaa siivouspalvelujen henkilöstöä, sillä viikon aikana kertyy runsaasti siirtymiä, vaikka kohdekohtainen siivousaika on vain 0,5–1 tuntia. Työtehtäviin kuuluvat lisäksi toimipisteiden puhtaustarvikkeiden täydentäminen sekä puhtaiden ja käytettyjen siivouspyyhkeiden ja lankamoppien kuljettaminen siivouskäyntien yhteydessä. Työ edellyttää hyvää fyysistä toimintakykyä ja ajanhallintaa.

Kustannustehokkaan toiminnan ja laadukkaiden palvelujen keskeisenä edellytyksenä on osaava, hyvinvoiva ja työhönsä sitoutunut henkilöstö. Vakituisten henkilöstön osatyökykyisyys ja muut poissaolot aiheuttavat ajoittain henkilöstövajetta. Tilannetta hallitaan sijaisjärjestelyillä, mukauttamalla työtehtäviä työntekijän työkykyä vastaaviksi, työaikajärjestelyillä sekä käyttämällä ostopalveluja.

Vastuualueen palvelusuunnitelma 2027

Ruoka- ja siivouspalvelujen toimintaan vaikuttaa sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueella valmisteilla oleva palveluverkkosuunnitelma. Toimintaa tarkastellaan, sopeutetaan ja resursoidaan palveluverkkosuunnitelman linjausten mukaisesti.

Ruokapalvelujen kehittämisen painopisteet

- Luomutuotteiden käyttöä jatketaan esimerkiksi maitotaloustuotteiden, hedelmien ja puurohiutaleiden osalta.
- Jokaisella viikolla tarjotaan lasten valitsemia suosikkiruokia.
- Kasvisruokien vaihtelevuuteen, makuun ja proteiinin lähteisiin panostetaan.
- Kasvisruoka on linjastossa tarjolla tasavertaisena vaihtoehtona liha- tai kalavaihtoehtojen rinnalla. Tavoitteena on nostaa kasvisruoan osuus 50 %:iin aterioiden määrästä vuoteen 2030 mennessä.
- Paikallisia tuotteita tarjotaan joka viikko.
- Ruokalistasat ovat saatavilla myös mobiiliversiona.
- Linjastohävikin parempi hyödyntäminen.

Vastuualueen palvelusuunnitelma taloussuunnitelmavuosille 2028-2030

Kuljetussopimus on voimassa vuosina 2024–2028 (optiot 1+1 käytössä). Ruokakuljetukset laskutetaan pudotusmaksuina. Pudotuskohteiden määrä on jo vähentynyt sopimuskauden aikana ja mahdollisesti vähenee palveluverkkouudistuksen myötä.

Elintarvikehankinnoissa noudatetaan Hanselin puitesopimusta vuosille 2024–2027. Puitesopimus on toiminut hyvin, ja sen jatkoksi on tulossa uusi Hanselin kilpailuttama puitejärjestely, jota on valmisteltu syksyn 2026 aikana. Kilpailutuksen on arvioitu käynnistyvän huhtikuussa 2027, ja uuden yhteishankinnan on tarkoitus alkaa tammikuussa 2028. Uusi puitesopimus on voimassa 1.6.2027–31.12.2031.

Puitesopimus mahdollistaa myös paikallisten tuottajien käytön. Paikallisia tuotteita hankitaan jatkossakin, kun hinta on kilpailukykyinen, vastuullisuuskriteerit täyttyvät ja tuotteiden jalostusaste vastaa toiminnan tarpeita.

Varautumisen merkitys ruokapalvelujen tuottamisessa kasvaa entisestään. Tarvittava määrä aterioita pyritään tuottamaan omana tuotantona sekä lyhyissä että pitkittyneissä häiriö- tai uhkatilanteissa. Tämä varmistetaan ennakoivalla suunnittelulla, elintarvikehankinnoilla, riittävällä varastoinnilla ja varastokierrolla. Varautumisen tukena ovat mm. ruokahuollon vuosittain päivitettävä valmiussuunnitelma ja tilanteen ja tarpeen mukaan päivitettävät toimintakortit.

Ruokapalvelut osallistuvat Päijät-Hämeen ravitsemusterveyden edistämisen asiantuntijatyöhön. Asiantuntijatyöryhmän verkostoituminen tukee ravitsemusterveyden tiedon ja hyvien käytäntöjen jakamista. Suunnitelmasta ja raportoinnista vastaa hyvinvointialueen ravitsemusyksikkö.

Luomutuotteiden määrää on lisätty ja lisätään EU-komission tavoitteiden mukaisesti, joka on 25 % kokonaisostojen kilomäärästä vuoteen 2030 mennessä. Luomutuotteet ovat kilo/litra hinnaltaan 20–50 % kalliimpia kuin tavallisesti tuotetut. Hintaa kompensoidaan EU:n myöntämällä maito- ja hedelmätuella.

Puhtaanapitotarvikkeissa on sitouduttu Hanselin puitesopimukseen vuosille 2024–2028 (optiot 1+1).

Siivouspalvelut ovat mukana Numeran yhteishankinnassa yhdessä sivistys- ja hyvinvoinnin palvelualueen kanssa. Hankinta koskee vaihtomatto-, käsipyyhe- ja hygieniapalveluita, ja sopimus on määräaikainen neljän vuoden ajalle (11/2025–11/2028).

Hollola-talon valmistuminen odotetusti 2028 alkuvuodesta, ja kunnan eri yksiköiden toimintojen keskittäminen uuteen kiinteistöön tehostavat siivouspalvelujen toimintaa ja vähentävät tarpeettomia siirtymiä.

Työn ja toiminnan kehittäminen on jatkuvaa ja perustuu asiakas- sekä työhyvinvointipalautteisiin.

Tuloslaskelma

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintatuotot	4 167 480	4 362 700	4 242 600	-2,8 %	4 269 900	4 360 300	4 452 100
Myyntituotot	4 134 210	4 362 700	4 207 600	-3,6 %	4 234 900	4 325 300	4 417 100
Tuet ja avustukset	33 270	0	35 000	0,0 %	35 000	35 000	35 000
Toimintakulut	-4 084 089	-4 349 600	-4 228 000	-2,8 %	-4 255 300	-4 345 700	-4 437 500
Henkilöstökulut	-2 218 915	-2 432 800	-2 358 900	-3,0 %	-2 340 100	-2 394 400	-2 449 400
Palkat ja palkkiot	-1 787 000	-1 966 100	-1 904 900	-3,1 %	-1 890 700	-1 935 500	-1 981 200
Henkilösivukulut	-431 915	-466 700	-454 000	-2,7 %	-449 400	-458 900	-468 200
Eläkekulut	-370 432	-393 000	-382 100	-2,8 %	-378 600	-386 400	-394 200
Muut henkilösivukulut	-61 484	-73 700	-71 900	-2,4 %	-70 800	-72 500	-74 000
Palvelujen ostot	-489 158	-486 600	-431 600	-11,3 %	-439 400	-447 300	-455 300
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 013 146	-1 094 600	-1 108 200	1,2 %	-1 144 500	-1 166 400	-1 188 800
Muut toimintakulut	-362 870	-335 600	-329 300	-1,9 %	-331 300	-337 600	-344 000
Toimintakate	83 391	13 100	14 600	11,5 %	14 600	14 600	14 600
Vuosikate	83 391	13 100	14 600	11,5 %	14 600	14 600	14 600
Poistot ja arvonalentumiset	-9 835	-1 100	-1 100	0,0 %	-1 100	-1 100	-1 100
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 835	-1 100	-1 100	0,0 %	-1 100	-1 100	-1 100
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	73 556	12 000	13 500	12,5 %	13 500	13 500	13 500

Erittely määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetutuista muutoksista

Muutos	euroa
Toimintatuotot	
Ruoka- ja siivouspalvelun tuottojen vähennys palveluverkkomuutokset	-120 100
Toimintakulut	
Ruoka- ja siivouspalvelun kulujen vähennys palveluverkkomuutokset	-121 600

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut	TP2025	TA2026	TA2027
Siivous- ja ruokapalvelu			
Siivouksen kokonaiskustannukset €/siiv.m²/p	0,13	0,13	0,12
Ruokapalvelu, kouluaterian keskihinta/€	3,25	3,41	3,4

Siivouspalvelut

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintatuotot	1 151 909	1 218 500	1 199 700	-1,5 %	1 199 100	1 225 300	1 251 800
Toimintakulut	-1 157 526	-1 205 400	-1 185 100	-1,7 %	-1 184 500	-1 210 700	-1 237 200
Toimintakate	-5 617	13 100	14 600	11,5 %	14 600	14 600	14 600

Ruokapalvelut

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toimintatuotot	3 015 571	3 144 200	3 042 900	-3,2 %	3 070 800	3 135 000	3 200 300
Toimintakulut	-2 926 563	-3 144 200	-3 042 900	-3,2 %	-3 070 800	-3 135 000	-3 200 300
Toimintakate	89 008	0	0	0,0 %	0	0	0

Ilmasto- ja ympäristötavoitteet

Elinvoiman palvelualue edistää valtuuston kokouksessaan 19.12.2024 § 75 hyväksymää Hollolan ilmastosuunnitelmaa.

Osallisuus

Osallisuuden toimenpiteet	
Toimenpide: Vieraslajitorjunta	Kuvaus: Vieraslajitorjunnassa osallistetaan kuntalaisia CrowdSorsa palvelun avulla. Vieraslajitorjuntapeli on ollut käytössä vuodesta 2025 lähtien ja osallistanut eri-ikäisiä kuntalaisia, jossa nuoret ovat olleet erityisen aktiivisia.
Vastuutaho: Projektiasiantuntija	
Toimenpide: VEVI- hankkeessa maanomistajien osallistaminen	Kuvaus: Hankkeessa osallistetaan peltomaanomistajia vesistöviisaan viljelyn toimenpiteiden suunnitteluun ja rahoitushakemusten tekoon mm. tilaisuuksien kautta.
Vastuutaho: Projektiasiantuntija	
Toimenpide: Leikkipuiston rakentaminen	Kuvaus: Vuonna 2027 rakennetaan Ojakellukantien leikkipuisto , jossa osallistetaan kuntalaisia leikkivälineiden valinnassa.
Vastuutaho: Hortonomi	
Toimenpide: Aukkaiden osallistaminen taajamametsähakkuissa	Kuvaus: Vuonna 2027 toteutetaan metsähakkuita. Aiempiä vuosina on todettu, että aukkaiden osallistaminen vähentää valituksia hakkuiden suhteen. Osallistamista jatketaan systemaattisesti.
Vastuutaho: Metsäasiantuntija	

Riskien hallinta

Riskit		
Riski	Vaikutus (1-4)	Todennäköisyys (1-4)
Joukkoliikenteen taloudelliset riskit (tulokertymä pienenee, kustannukset nousevat)	2	2
Strateginen riski	Linjaliikenteen seudulliseen järjestämiseen liittyvät riskit lipputulokertymiin (matkustuskäyttäytyminen, lippuhinnoittelu) ja kustannusten kasvuun. Joukkoliikennelautakunta esittää toimenpiteet lokakuussa, jolloin kunnan talousarvio on jo päätöksenteossa (eritahtisuus talousarvion laadinnassa).	
Hallintatoimenpiteet	Matkustaja- ja lipputulomäärien seudullinen seuranta ja reagointi yhteistyössä LSL:n kanssa. Nopeat vaikuttamiskeinot ovat vähäiset.	
Vaikutus	Palvelualueen talouden haasteet, jos kustannuksia ei saada karsittua ja lipputuloja lisättyä.	
Vastuutaho	Heli Randell (elinvoimajohtaja)	
Riski	Vaikutus (1-4)	Todennäköisyys (1-4)
Strateginen hanke maa ja mahdollisuudet ei johda tavoiteltuihin tuloksiin maanhankinnan kasvussa	3	3
Strateginen riski	Hankkeen toteutus viivästyy. Maapoliittisiin keinoihin sitoutuminen päätöksenteossa ei ole riittävän yhtenäistä ja pitkäjänteistä. Raakamaan hankintakustannukset kasvavat hallitsemattomasti.	
Hallintatoimenpiteet	Strategisen hankkeen johtaminen ja resursointi hankesuunnitelman mukaisesti. Maapoliittisten keinojen kattava arviointi ja käsittely hankesuunnitelman mukaisesti.	
Vaikutus	Asemakaavoitus ja tonttituotanto ei edisty asiakkaiden kysyntää vastaavilla alueilla. Yritystoiminnalle suunnattu tonttivaranto loppuu ja estää yritysten sijoittumista kuntaan.	
Vastuutaho	Heli Randell (Elinvoimajohtaja), Ilkka Korhonen (Kaavoitus- ja maankäyttöpäällikkö), Pekka Laitinen (Kehityspäällikkö)	
Riski	Vaikutus (1-4)	Todennäköisyys (1-4)
Vesihuoltolaitoksen taloudelliset riskit (investointiohjelma)	2	2
Strateginen riski	Kustannusarviot ylittyvät selvästi tai tulee yllättäviä pakottavia tarpeita.	
Hallintatoimenpiteet	Kaavoituksen ja suunnitelmien etupainotteisuus, jotta investointitarpeet voidaan ennakoida. Kohteiden priorisointi ja karsiminen tarpeen mukaan.	
Vaikutus	Vesihuoltolaitoksen taloudelliset resurssit ylittyvät suurien investointitarpeiden vuoksi.	
Vastuutaho	Riikka Johansson (vesihuoltopäällikkö)	

Riski		Vaikutus (1-4)	Todennäköisyys (1-4)
Vesihuoltolaitoksen taloudelliset riskit (käyttötalous)		2	2
Strateginen riski	Vesihuoltolaitoksen tulostavoite alittuu Lahti Aquan palvelumaksujen sekä maksutulojen vaihtelun vuoksi		
Hallintatoimenpiteet	Ennakointi vaikeaa. Kehitetään yhteistyötä Lahti Aquan kanssa ja seurataan tunnuslukujen kehittymistä		
Vaikutus	Vesihuoltolaitoksen tulos alittuu		
Vastuutaho	Riikka Johansson (vesihuoltopäällikkö)		
Riski		Vaikutus (1-4)	Todennäköisyys (1-4)
Yrityksille ei onnistuta tarjoamaan kiinnostavia ja oikea-aikaisia palveluita ja verkostoitumisen mahdollisuuksia kunnan toimesta.		2	2
Strateginen riski	Yritysten tarpeet muuttuvat suhdanteiden ja toimintaympäristön muutosten vuoksi.		
Hallintatoimenpiteet	Yritysvaikutustenarvioinnin kehittäminen ja jalkauttaminen osaksi operatiivista toimintaa. Yhteistyö paikallisten yrittäjien ja yrittäjäjärjestön kanssa.		
Vaikutus	Yritykset eivät saa kunnalta sellaisia palveluita ja verkostoitumiskanavia jotka aidosti edistävät yritystoimintaa.		
Vastuutaho	Tiia Irri (elinkeinopäällikkö)		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Yritysvierailut		40	40
Uusi mittari		0	
Riski		Vaikutus (1-4)	Todennäköisyys (1-4)
Salpakankaan teollisuusalueen kiinteistöt tyhjenevät eikä uusia toimijoita löydetä		3	2
Strateginen riski	Yritykset muuttavat toimintaansa sopivampiin tiloihin, toimintoja yhdistetään, toimintaa esimerkiksi modernisoidaan, lakkautetaan tai laajennetaan, jolloin vanhat tilat jäävät tyhjilleen.		
Hallintatoimenpiteet	Kiinteistöt ovat yksityisten omistuksessa. Kartoitetaan tyhjät toimitilat ja tuetaan kiinteistönomistajia uusien toimijoiden löytymisessä. Hyödynnetään Business Lahden ylläpitämää toimitilarekisteriä ja ohjataan kiinteistön omistajia ilmoittamaan tiloista rekisterissä.		
Vaikutus	Työpaikkaomavaraisuus vähenee, työttömyys alueella kasvaa, elinvoima heikkenee ja autioituminen vaikuttaa koko alueen houkuttelevuuteen.		
Vastuutaho	Tiia Irri (Elinkeinopäällikkö)		

Vesihuoltolaitos

Vastuutaho: Riikka Johansson, vesihuoltopäällikkö

Vastuualuepäällikön katsaus

Hollolan vesihuoltolaitos vastaa kunnan yleisen vesihuollon huolehtimisesta vesihuoltolain ja muun lainsäädännön mukaisesti. Hollolan kunta on sopinut vesihuoltopalvelujen tuottamisesta Lahti Aqua Oy:n kanssa konsessiosopimukseen perustuen vuodesta 2008 alkaen. Sopimusta tarkastellaan ja päivitetään tarpeen mukaan viiden vuoden välein niin, että uusin sopimuskausi alkoi 1.1.2026. Hollolan vesihuoltolaitos omistaa vedenottamot, talousvesi-, jätevesi- ja hulevesiverkostot sekä Hämeenkosken jätevedenpuhdistamon ja vastaa investointien suunnittelusta, toteutuksesta ja rahoituksesta.

Palvelusuunnitelma 2027

Vesihuoltolaitos huolehtii vedenhankinnasta ja jakelusta sekä viemäroinnistä kunnan hyväksymällä toiminta-alueella, jota tulee päivittää tarvittaessa vastaamaan toteutunutta ja suunniteltua yhdyskuntakehitystä.

Vesihuoltolain muutos tuli voimaan 1.1.2026 alusta alkaen. Lakimuutoksen mukaisesti tulee jatkossa laatia ja päivittää määrävälein kunnan vesihuoltosuunnitelma ja vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelma korjausvelan kasvun hillitsemiseksi. Myös varautumissuunnitteluvaihtoehtoja tarkennettiin ja vesihuollon toiminta-aluetta on päivitettävä säännöllisesti. Vuoden 2027 loppuun mennessä tulee laatia ensimmäinen kunnan vesihuoltosuunnitelma ja vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelma.

Vesihuoltolain periaatteiden mukaisesti asiakkailta perittävien maksujen tulee kattaa vesihuoltotoiminta ja uusinvestointien lisäksi myös saneeraukset pitkällä aikavälillä. Hollolan vesihuoltolaitoksen pitkän tähtäimen taloussuunnitelman tavoitteena on, että tulevina vuosina tilinpäätös olisi ylijäämäinen niin, että kerätään varoja tulevaisuudessa kiihtyviin saneerausinvestointeihin. Tämä edellyttää, että asiakkailta perittäviä vesihuoltomaksuja nostetaan vaihteittain tulevina vuosina. Vesihuoltolaitoksen vuonna 2027 laadittavaan omaisuudenhallintasuunnitelmaan tulee sisällyttää taloussuunnitelma, jossa tarkastellaan vesihuoltomaksujen korotustarpeita pitkällä aikavälillä. Todennäköisesti Hollolan vesihuoltolaitoksen hinnastoa tullaan muuttamaan ja vesihuoltomaksuja nostamaan vuoden 2027 aikana.

Lahti Aqua Oy:n perimät palvelumaksut perustuvat vedenkulutukseen, jätevesimääriin, verkostopituuksiin sekä Lahden jätevedenkäsittelyn käyttö- ja investointikustannuksiin. Palvelumaksujen yksikköhinnat on sidottu kuluttajaindeksiin. Jäteveden virtaamaosuuksiin vaikuttaa myös Kärkölästä Lahteen käsiteltäväksi johdettavien jätevesien määrä. Lahti Aqua Oy:n palvelumaksujen muodostumista, ennusteita ja toteutumista seurataan yhteistyöryhmän kokouksissa.

Tulevan kauden suurimpia investointikohteita ovat vesihuoltoverkostojen rakentaminen Kyyhkylän uuden asuinalueen ensimmäiselle vaihealueelle sekä saneeraukset Tervamäen alueella, Keskuskadulla ja Kuntoilijankujalla. Keskuskadun ja Kuntoilijankujan vesihuollon saneeraukseen vaikuttaa käytettävissä olevat resurssit ja yhteensovittaminen Hollola-talon rakentamisen kanssa. Jätevedenpumpppaamoina pyritään saneeraamaan vähintään neljä kappaletta. Lisäksi entisen Salpakankaan jätevedenpuhdistamon altaiden purkutöitä jatketaan vuodelta 2026 ja valmistellaan muita purkuhankkeita.

Vesihuollon verkostoinvestoinnit rakennutetaan yhteistyössä kuntatekniikan kanssa tai ostopalveluna. Laitosinvestointien rakennuttamisessa hyödynnetään Lahti Aqua Oy:n erityisosaamista.

Hollola sisältyy Lahti Aqua Oy:n vuosittain teettämään asiakaskyselytutkimukseen, minkä lisäksi vesihuoltopalvelut sisältyvät kunnan yhdyskuntateknisten palveluiden asukaskyselyyn. Kyselyiden tuloksia seurataan ja niiden perusteella kohdennetaan tarvittaessa toimenpiteitä.

Vesihuoltolaitos osallistuu aktiivisesti kunnan sisäiseen suunnitteluun mm. maankäyttöön, kaavoitukseen, kuntatekniikkaan ja ympäristönsuojeluun liittyen sekä hulevesimaksun käyttöönoton selvitystyöhön.

Palvelusuunnitelma taloussuunnitelmavuosille 2028-2030

Vesihuoltolain muutos edellyttää aiempaa enemmän pitkäjänteistä vesihuollon suunnittelutyötä, mikä aiheuttaa toimenpiteitä ja resurssitarpeita taloussuunnitelmavuosille 2028–2030. Vuoden 2030 loppuun mennessä tulee tarkistaa ja saattaa ajan tasalle vesihuoltolaitosten toiminta-alueet uuden lain vaatimusten mukaisesti.

Vesihuoltolaitoksen tulot riippuvat vedenkulutuksesta sekä liittymismaksuista, jotka vaihtelevat vuosittain myös maailmanlaajuisista kriiseistä ja taloustilanteesta johtuen. Vettä runsaasti kuluttavan teollisuuden saaminen (esim. vesipullottamo) kuntaan parantaisi vesihuoltolaitoksen tuloja. Nämä eivät kuitenkaan ratkaise kiihtyvien saneeraustarpeiden rahoitusta, jolloin tulevana vuosina on kerättävä varoja asiakkailta perittäviä vesihuoltomaksuja nostamalla.

Lahti Aqua Oy:n palvelumaksujen muodostumista, ennusteita ja toteutumista seurataan yhteistyöryhmän kokouksissa, mutta palvelumaksujen ennustaminen on haasteellista. Maksut perustuvat pääosin vedenkulutukseen ja jätevesimääriin, jotka voivat vaihdella vuosittain mm. sääolosuhteista johtuen. Myös kuluttajaindeksin muutokset vaikuttavat palvelumaksuihin. Jätevedenkäsittelyn palvelumaksuihin vaikuttaa Lahden puhdistamoiden mahdolliset laajennus- ja saneeraustarpeet, joita voi laukaista mahdollisten isompien elintarvikeyritysten sijoittuminen alueelle sekä lainsäädäntömuutokset käsittelyvaatimusten kiristämisestä. Yhdyskuntajätevesidirektiivin uusiminen ja kansallinen toimeenpano lainsäädäntöön (mahdollisesti 31.7.2027 alkaen) tulee todennäköisesti edellyttämään Lahden jätevedenpuhdistamoille tehostamistoimenpiteitä. Direktiivi voi tuoda myös kunnille uusia velvoitteita mm. toimittaa tieto viemäriverkostoon liittymisen vapautuksesta Suomen ympäristökeskukselle sekä uuteen yhdyskuntarakentamislakiin lisättävä velvoite laatia hulevesien hallintasuunnitelma.

Vesihuolto on kriittinen peruspalvelu, jonka investointeihin vaikuttavat useat eri tekijät. Uusien asemakaava-alueiden rakentamisesta on tehty vuonna 2026 päätös kustannusjaosta, jossa tapauskohtaisen tarkastelun kautta kunta osallistuu kunnan tahtotilan aiheuttamiin lisäkustannuksiin vesihuoltolaitokselle siltä osin, kun vesihuoltolaitoksen investointikustannukset ylittävät laskennallisten liittymismaksujen osuuden.

Merkittävimmin Hollolan vesihuoltolaitokselle kohdistuu investointitarpeita vanhenevan verkoston saneeraustarpeista, jotta nykyinen hyvä toimintavarmuus voidaan turvata. Verkostosaneerausten investointitarpeen on arvioitu olevan 2040-luvulla 2,6 miljoonaa euroa vuodessa ja 2050-luvulla jo 5 miljoonaa euroa vuodessa. Lisäksi laitospalveluiden esim. vedenottamot, pumppaamot, jätevedenpuhdistamot saneerauksiin tulee varautua noin 20 %:n osuudella vesihuollon kokonaissaneeraustarpeesta. Viime vuosina on investoitu verkostosaneerauksiin noin 1 miljoonan euroa ja laitossaneerauksiin 500 - 700 t€ vuodessa. Elinvoiman palvelualueen raameihin sisällytetyillä vesihuollon lähivuosien investointimäärärahoilla ei pystytäkään hillitsemään tulevana vuosikymmeninä kertyvää vesihuollon korjausvelkaa. Tavoitteena on nostaa vesihuoltolaitoksen maksuja jatkossa niin, että varaudutaan tulevien vuosikymmenten saneeraustarpeisiin keräämällä niihin etupainotteisesti varoja.

Suunnitelmakaudella jatketaan pitkään pois käytöstä olleiden laitosten purkutöitä. Rankkasateiden lisääntyessä aiheutuu yhä enemmän hulevesitulvia, joiden hallitsemiseksi tulee varautua myös lisäinvestointeihin.

Vesihuoltolaitoksen taloutta seurataan tulojen ja menojen sekä investointitarpeiden perusteella. Vuoden 2027 loppuun mennessä tehtävä omaisuudenhallintasuunnitelma tulee sisältämään myös pitkän aikavälin taloussuunnitelman.

Tuloslaskelma

Sitova tilikauden yli-/alijäämä

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Liikevaihto	4 861 618	5 134 000	5 194 000	1,2 %	5 547 500	5 648 300	5 748 700
Muut tuet ja avustukset	18 593	0	0	0,0 %	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	57 864	0	60 000	0,0 %	60 000	60 000	60 000
Materiaalit ja palvelut	-2 477 918	-2 737 900	-2 605 900	-4,8 %	-2 652 400	-2 702 400	-2 702 400
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-189 164	-200 300	-200 200	0,0 %	-200 200	-200 200	-200 200
Palvelujen ostot	-2 288 755	-2 537 600	-2 405 700	-5,2 %	-2 452 200	-2 502 200	-2 502 200
Henkilöstökulut	-76 510	-83 300	-84 400	1,3 %	-86 400	-88 300	-90 700
Palkat ja palkkiot	-61 984	-67 600	-68 200	0,9 %	-69 900	-71 600	-73 400
Henkilösivukulut	-14 526	-15 700	-16 200	3,2 %	-16 500	-16 700	-17 300
Eläkekulut	-12 441	-13 200	-13 600	3,0 %	-13 900	-14 100	-14 500
Muut henkilösivukulut	-2 085	-2 500	-2 600	4,0 %	-2 600	-2 600	-2 800
Poistot ja arvonalentumiset	-2 009 746	-1 999 900	-2 106 800	5,3 %	-2 191 800	-2 240 700	-2 338 700
Liiketoiminnan muut kulut	-10 633	-8 200	-11 900	45,1 %	-11 900	-11 900	-11 900
Liikelylijäämä (-alijäämä) yhteensä	363 268	304 700	445 000	46,0 %	665 000	665 000	665 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-304 594	-304 700	-345 000	13,2 %	-465 000	-465 000	-465 000
Ylijäämä(alijä)enn.satunn.eriä yhteensä	58 674	0	100 000	0,0 %	200 000	200 000	200 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	58 674	0	100 000	0,0 %	200 000	200 000	200 000

Rahoituslaskelma

Hollolan Vesihuoltolaitos	Tilinpäätös	Talousarvio	Talousarvio
	2025	2026	2027
Toiminnan rahavirta			
Tulorahoitus	2 068 420	1 999 900	2 206 800
Liikelyljäämä	363 268	304 700	445 000
Poistot ja arvonalentumiset	2 009 746	1 999 900	2 106 800
Rahoitustuotot ja -kulut	-304 594	-304 700	-345 000
Investointien rahavirta	-2 991 657	-2 000 000	-2 550 000
Investointimenot	-2 991 657	-2 000 000	-2 550 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-923 238	-100	-343 200
Rahoituksen rahavirta			
Lainakannan muutokset	1 119 401	100	343 200
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0	0	4 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-325 000	-325 000	-325 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	1 444 401	325 100	-3 331 800
Muut maksuvalmiuden muutokset	-196 163	0	0
Saamisten muutos muilta	-64 556	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-613 603	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta	481 996	0	0
Rahoituksen rahavirta	923 238	100	343 200
Rahavarojen muutos	0	0	0

Erittely määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetuista muutoksista

Muutos	euroa
Toimintatuotot	
Tuottojen lisäys	120 000
Toimintakulut	
Rahoituskulujen lisäys	40 000
Poistojen lisäys	107 000
Rakentamiskulujen vähennys	-90 000
Palvelujen ostojen vähennys	-41 000

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut	TP2025	TA2026	TA2027
Vesihuoltolaitos			
Laskutettava vesimäärä, 1000 m ³	800	780	795
Laskutettava jätevesimäärä, 1000 m ³	766	750	765
Liittyjäkiinteistöjen määrä, kpl	4 745	4 750	4 790
Vesimaksu, €/m ³ (alv. 0%)	1,57	1,57	1,57
Investoinnit/liikevaihto (%)	62	50	50

Elinvoimapalvelut investoinnit

Elinvoimapalvelut investoinnit yhteensä

Elinvoiman palvelualue	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	-14 544 205	-13 870 000	-16 864 000	-11 368 000	-9 890 000	-10 490 000
Tulot	13 307 275	6 700 000	0	0	0	0
Netto	-1 236 930	-7 170 000	-16 864 000	-11 368 000	-9 890 000	-10 490 000

Maa-alueet

Maa-alueet	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	-806 153	-1 100 000	-1 100 000	-1 100 000	-1 100 000	-1 100 000
Tulot	0	0	0	0	0	0
Netto	-806 153	-1 100 000	-1 100 000	-1 100 000	-1 100 000	-1 100 000

Talonrakennus

Talonrakennus	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	-10 100 412	-9 475 000	-7 767 000	-2 430 000	-1 000 000	-1 580 000
Tulot	457 800	6 700 000	0	0	0	0
Netto	-9 642 612	-2 775 000	-7 647 000	-2 243 000	-1 000 000	-1 580 000

Talonrakennus-, korvaus- ja uusinvestoinnit

Talonrakennus-, korvaus- ja uusinvestoinnit	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	-8 531 869	-7 950 000	-6 000 000	-1 000 000	0	0
Tulot	457 800	6 700 000	0	0	0	0
Netto	-8 074 069	-1 250 000	-6 000 000	-1 000 000	0	0

Talonrakennukset, perusparannukset

Talonrakennukset, perusparannukset	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	-1 568 543	-1 525 000	-1 767 000	-1 430 000	-1 000 000	-1 580 000
Tulot	0	0	0	0	0	0
Netto	-1 568 543	-1 525 000	-1 767 000	-1 430 000	-1 000 000	-1 580 000

Kadunrakennus ja muut yleiset alueet

Kadunrakennus ja muut yleiset alueet	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	-3 647 783	-2 955 000	-4 877 000	-4 388 000	-4 750 000	-5 170 000
Tulot	852 518	0	0	0	0	0
Netto	-2 795 265	-2 955 000	-4 877 000	-4 388 000	-4 750 000	-5 170 000
Kadunrakennus	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	-3 393 210	-2 445 000	-4 245 000	-3 635 000	-4 475 000	-3 935 000
Tulot	812 168	0	0	0	0	0
Netto	-2 581 042	-2 445 000	-4 245 000	-3 635 000	-4 475 000	-3 935 000
Katu- ja aluerakentaminen	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	-3 022 678	-1 140 000	-2 710 000	-2 740 000	-2 060 000	-3 460 000
Tulot	812 168	0	0	0	0	0
Netto	-2 210 510	-1 140 000	-2 710 000	-2 740 000	-2 060 000	-3 460 000
Päällystys- ja viimeistelytyöt	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	-370 532	-400 000	-570 000	-520 000	-480 000	-320 000
Tulot	0	0	0	0	0	0
Netto	-370 532	-400 000	-570 000	-520 000	-480 000	-320 000
Erilliset liikenneturvallisuuskohdeet	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	0	-700 000	-850 000	0	-1 700 000	0
Tulot	0	0	0	0	0	0
Netto	0	-700 000	-850 000	0	-1 700 000	0
Katuvalaistus	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	0	-205 000	-115 000	-375 000	-235 000	-155 000
Tulot	0	0	0	0	0	0
Netto	0	-205 000	-115 000	-375 000	-235 000	-155 000
Muut yleiset alueet	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	0	-510 000	-632 000	-753 000	-275 000	-1 235 000
Tulot	0	0	0	0	0	0
Netto	0	-510 000	-632 000	-753 000	-275 000	-1 235 000

Yleiset alueet	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	0	-70 000	-120 000	-70 000	-70 000	-120 000
Tulot	0	0	0	0	0	0
Netto	0	-70 000	-120 000	-70 000	-70 000	-120 000

Liikunta-alueet	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	-254 573	-440 000	-512 000	-683 000	-205 000	-1 115 000
Tulot	40 350	0	0	0	0	0
Netto	-214 223	-440 000	-512 000	-683 000	-205 000	-1 115 000

Elinkeinopoliittiset investoinnit

Elinkeinopoliittiset investoinnit	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	-74 915	0	0	-1 000 000	0	0
Tulot	0	0	0	0	0	0
Netto	-74 915	0	0	-1 000 000	0	0

Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitos	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	-2 991 657	-2 000 000	-2 550 000	-2 500 000	-2 950 000	-2 510 000
Tulot	0	0	0	0	0	0
Netto	-2 991 657	-2 000 000	-2 550 000	-2 500 000	-2 950 000	-2 510 000

Uudisrakentaminen	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	-1 181 129	-250 000	-900 000	-450 000	-1 550 000	-810 000
Tulot	0	0	0	0	0	0
Netto	-1 181 129	-250 000	-900 000	-450 000	-1 550 000	-810 000

Saneerauskohteet	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	-1 501 809	-1 650 000	-1 550 000	-1 950 000	-1 300 000	-1 600 000
Tulot	0	0	0	0	0	0
Netto	-1 501 809	0	-1 550 000	-1 950 000	-1 300 000	-1 600 000

Varautumisen tehostaminen	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	-308 719	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Tulot	0	0	0	0	0	0
Netto	-308 719	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000

Irtain omaisuus

Irtain omaisuus	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	-40 820	-340 000	-660 000	-140 000	-110 000	-150 000
Tulot	0	0	0	0	0	0
Netto	-40 820	-340 000	-660 000	-140 000	-110 000	-150 000

Talonrakennusinvestointeihin kytkeytyvät kalustamiset	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	0	-300 000	-500 000	0	0	0
Tulot	0	0	0	0	0	0
Netto	0	-300 000	-500 000	0	0	0

Irtain omaisuus	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Menot	-40 820	-40 000	-160 000	-140 000	-110 000	-150 000
Tulot	0	0	0	0	0	0
Netto	-40 820	-40 000	-160 000	-140000	-110000	-150000